

5

Volume 6

August, 1909

Number 1

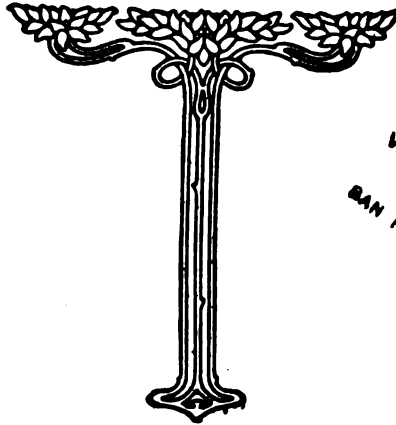
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
 JUN 6 1939
 LIBRARY

Amerika Esperantisto

A Monthly Magazine of the
 International Language

*6-9
 Aug 1909 -
 July 1911
 6.00*

ESPERANTO

W. B. TREADWELL
 460 LYON ST.
 SAN FRANCISCO, CALIFORNIA
 U. S. A.

American Esperantist Company
 235 Fortieth Street
 CHICAGO

Price, Ten Cents

Per Year, One Dollar

AMERIKA ESPERANTISTO

WITH WHICH IS COMBINED

THE AMERICAN ESPERANTO JOURNAL

Entered as Second-Class Matter October 1, 1907, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879

Dirktoro ARTHUR BAKER Managing Editor

TERMS OF SUBSCRIPTION Per year in United States and Mexico, one dollar. In Canada, \$1.15. In other countries, \$1.25	KONDIĈOJ DE LA ABONO Jara Abono, spesmiloj 2.05 en Usono kaj Meksiko. En Kanado, Sm. 2.30. En aliaj landoj, Sm. 2.55
ADVERTISING RATES Our rates are lower, in proportion to circulation, than those of any other Esperanto publication. Send for schedule.	PREZOJ DE REKLAMADO Proporcie al la disvendado, niaj prezoj estas pli malkaraj ol tiuj de iu alia esperantista eldonaĵo. Petu tarifkarton.

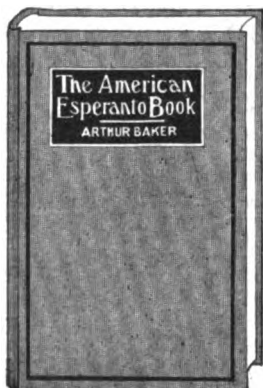
AMERICAN ESPERANTIST COMPANY 235 Fortieth St. CHICAGO

THE AMERICAN ESPERANTO BOOK

The Standard Compendium. First edition issued, July 1907

Thirty-Eighth Thousand, January 1909.

CONTENTS

Pronunciation: Clearly explained, with keys and exercises. No teacher needed.

Grammar: The original international rules, with translation; a careful analysis from the viewpoint of the person of moderate education.

Exercises: Forty-two standard international exercises, by Dr. Zamenhof, author of Esperanto. Each has vocabulary, notes and translation.

Vocabularies: Esperanto-English, complete, 76 pages; English-Esperanto, selected, 54 pages.

Total, 320 pages. Heavy English finish paper, specially milled for us. Extra green cloth binding, white stamped

PRICES AND CLUBBING COMBINATIONS

Single copy, postpaid, \$1.00; with year subscription to magazine, \$1.50.

Five copies, express paid, \$3.75. The combination in clubs of five or more, at \$1.20.

SPECIAL PREMIUM EDITION

Same plates as cloth edition, narrow margins, thin bible paper, paper cover; weight, 4 oz.

FREE with each subscription to *Amerika Esperantisto*. Five or more, at 75c.

Clubs, Classes and Agents who have made an initial wholesale order are allowed wholesale rates on subsequent orders, any quantity. **Dealers** receive wholesale rates for any purchase.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY CHICAGO

Publishers and Importers

235 East Fortieth Street

BARCELONA

The man who doubts the possibility and practicability of an international language would, if he could attend the international congress at Barcelona, be *convinced*. We propose to print, in our November number (issued in October) a good report of that congress, illustrated from photographs and written, not from the standpoint of the riproaring enthusiast, but from that of the average citizen, who is neither for nor against Esperanto, but wants to know exactly what's doing. The purpose of the number is to make the reader feel, as near as possible, as if he had *been there*. If we can make him feel that way, we will have him convinced.

But we cannot reach him without your help

Don't you want to have a hand in the distribution of several thousand extra copies of this Barcelona number where they will make converts to Esperanto? Others have indicated their willingness to do this, ordering in advance from twenty to one thousand copies each.

One man, himself a newspaper editor and realizing the value of "going after" the papers, orders this number sent to every newspaper in his home state. We have already made arrangements to reach about ten per cent of all the editors in North America. There are about TWENTY THOUSAND more which we will not reach unless you respond.

We also hold you responsible for reaching some of your friends with this number.

The price is five cents per copy, and for orders of \$1.00 or more you need not remit until the number appears.

If you could take the people to Barcelona and *show* them, they would be convinced. Next best is to have them read our illustrated story of the congress—remember that!

**AMERIKA ESPERANTISTO
CHICAGO**

BOOK LIST

THE AMERICAN ESPERANTO BOOK..\$1.00
Paper Edition, with Subscription, Free
 In the first fifteen months after its publication more copies of this book were sold in America alone than the total circulation of the next most popular book in Great Britain and America during four years. The British Esperantist reviewed it as "the best manual yet issued." The April 1908 "Revue" says: "There is in no country an Esperanto book better printed, with cleaner type, or on better paper than this elegant book. . . . Everything is carefully arranged. . . ." It contains 76 pages discussion of the grammar, with examples, 114 pages of the Zamenhof Exercises with translations and notes, and 130 pages Esperanto-English and English-Esperanto vocabularies. Bound in extra cloth. The Premium Paper Edition is printed on thin bible paper, paper cover

Five copies (cloth) prepaid 3-75
 Book with Subscription, year 1-50
 With Six-Months' Subscription 1-25
 Year Combination in fives or more 1-00
 Six Months Combination, fives or more .. 1-00
 Our agents, dealers and clubs may buy in less than fives at the reduced rate. Anyone may become an agent by making an initial purchase of five or more

Paper Book and Yearly Subscription 1-00
 Five or more, rate of ..... -75
 Paper Book and Six Months' Sub. .... .50
 This last combination is sold at a discount of 25 per cent to dealers and agents, and to clubs which act as dealers, charging their members full price. When cash accompanies order, paid subscription cards will be sent with premium books

Special Terms for American Esperanto Book
 Esperanto Clubs can have shipments of The American Esperanto Book, either binding, subject to payment when sold. Dealers and agents must remit with order. But dealers, agents or clubs may return unsold copies and receive credit or cash refund, less transportation charges. Get your book dealer to put in a small stock on these terms

Abatejo de Westminster \$0.15
 (Irving—O'Connor)

Advokato Patella (Evrot) ..... .25
 Angla Lingvo Sen Profesoro ..... .30
 (Bernard—Moch)

Aladin; au, La Mirinda Lampo ..... .20
 Anatomia Vortaro ..... .45
 Antaŭdiro (Stewart) ..... .20
 Aspazio (Svjentokovski—Leon Zamenhof) .75
 Avarulo (Moliere—Meyer) ..... .25
 Aventuroj de la Kalife (Cox) ..... .15
 Bardell Kontraŭ Pickwick ..... .50
 Brazilio (Backhauser) ..... .35
 Bukedo (Lambert) ..... .65
 Boks kaj Koks (Morton—Stewart) ..... .20
 A one-act comedy for 2 men and 1 woman

Chio—A set of fifty cards, each containing forty Esperanto words, with directions for playing a number of interesting games. By Winifred S. Stoner. Combines amusement with an excellent memory exercise. Printed on playing-card enameled bristol, round-cornered and packed in a neat carton. Post free for ..... .50

Chu Li? (Dro. Vallienne) 1-20
 Cikado che Formikoj ..... .20
 (Grupo de Chaumont)

Cox Grammar and Commentary 1-00
 An exhaustive treatise, too elaborate for beginners, but should be in the hands of every writer, teacher and serious student. Cloth, 357 pages

Esperanto in Fifty Lessons ..... .50
 A conversational method, by Edmond Privat

Dictionnaire Esperanto-Francaise ..... .60
 (de Beaufront)

Diversajhoj (Lallemand kaj Beau) ..... .45
 Don Juan (Moliere—Boirac) ..... .45
 Du Mil Novaj Vortoj ..... .45
 Dutch-Esperanto Text-Book ..... .25
 Edrigo Malranghita (Inglada) ..... .20
 Elektitaj Fabeloj de La Fontaine ..... .25
 (Valliant)

Esperanto Teacher (Helen Fryer) ..... .25
 Eneido (Virgilio—Vallienne) ..... .90
 English-Esperanto Dictionary ..... .65
 By O'Connor and Hayes (The large book is known as the Rhodes Dictionary). Contains about 12,000 common English words, with Esperanto translation; 200 pages, press-board cover

Rhodes English-Esperanto Dictionary 2-00
 Elektitaj Fabeloj de Fratoj Grimm ..... .55
 Esperanto-English Dictionary (Motteau) .65
 The only such dictionary published; contains practically all Esperanto roots, with examples of applied suffixes

Esperanta Sintakso (Fruetier) ..... -45
 An international text-book, wholly in Esperanto

Esperantaj Prozaĵoj (dudek verkistoj) ... .75
 Esperantista Peshkalendare (M & B) .... .35
 La Faraono (three volumes) 2-05
 La Faraono (any one volume) ..... .70
 Frazaro ..... .45
 First Reader (Lawrence) ..... .25
 French-Esperanto Text-Book ..... .25
 Fullstaendig Laerebog i Esperanto 1-00
 (Dano-Norwegian Text-Book.)

Fundamento de Esperanto (Paper) ..... .60
 Fundamento de Esperanto (Cloth) ..... .90
 Fundamento de Esperanto is the official basis of the language, containing the Ekzercaro of Zamenhof, with vocabulary translated into French, English, German, Russian and Polish. The price of the five-language edition is quoted above. The book has also been adapted to other languages, each in a separate edition, as follows:

Fundamento de Esperanto (Greek) ..... .50
 Fundamento de Esperanto (Italian) ..... .50
 Fundamento de Esperanto (Spanish) ..... .50
 Fundo de l' Mizero ..... .25
 Fundamenta Krestomatio (paper) 1-10

Fundamenta Krestomatio (half-leather) . . .	1.50	Predikanto	.25
The standard literary style-book of Esperanto, commencing with simple exercises and grading up to translations from the classics. Recommended to every Esperantist who desires to cultivate good literary style.		(Book of Ecclesiastes, tr. Zamenhof) One of the literary masterpieces of the language; an unanswerable argument of the merits of Esperanto	
George Dandin (Moliere—Zamenhof)	.35	Primer of Esperanto (O'Connor)	.10
Ifigenio en Tauride	.65	Prozo kaj Versoj (Vincente Inglada)	.60
(Dresden Congress Play)		Psalmaro	.75
Imenlago (Storm—Bader)	.25	(Book of Psalms, tr. Zamenhof)	
Inter Blinduloj (Javal—Javal)	.60	Pictorial Esperanto Course	.35
Internacia Krestomatio (Kabe)	.40	Poshkalendare (Fred)	.25
Interrompita Kanto (Orzeszko—Kabe)	.25	Rabistoj (Schiller—Zamenhof)	.65
An Introduction to Esperanto	.10	Rakontoj pri Feinoj (Perrault—Sarpy)	.30
By Arthur Baker. Prepared especially for propaganda uses, and for persons who do not care to make a thorough study of the language. Fifteen copies, postpaid, \$1.00.		La Regho de la Montoj	1.05
Jeso de Knabinoj	.20	A weird adventure story, with over 150 illustrations by Dore. Translation by Gaston Moch.	
Julio Cezaro (Lambert)	.60	Revisoro (Gogol—Zamenhof)	.50
Kantaro (Thirteen Songs for Quartet)	.25	Rip Van Vinkl	.25
La Kaprino de Sro. Seguin	.05	Irving's "Rip Van Winkle" in a neat 32-page booklet	
Kastelo de Prolongo (Dro. Vallienne)	1.20	Robinsono Kruso (Defoe—Krafft)	.50
La Kolomba Premio (Dumas—Papot)	.20	Rompantoj (Valjes)	.30
Part of La Deko Internacia; with nine others, issued periodically, same series and price, \$1.00.		Sentencoj de Salomono (Solomon—Zamenhof)	.45
Kolorigisto Aerveturanto	.15	The Book of Proverbs.	
(Grupo de Monaco)		Shi Klinighas Per Venki	.50
Komercaj Leteroj	.20	Goldsmith's "She Stoops to Conquer," translated by Motteau. Cloth, 79 pages. Cast, 6 men, 4 women	
(Berthelot kaj Lambert)		Standard Course (Bullen) paper	.25
Komerca Sekretario (Sudria)	.20	Standard Course; same, in cloth	.50
Komunista Manifesto (Marx—Baker)	.50	Standard Manual (Jelley), cloth, .50; paper	.35
A famous document which has been translated into nearly all languages. Widely accepted as the basis of scientific socialism. English and Esperanto text on opposite pages with accurate alignment make it a desirable reading book for beginners. Cloth, 128 pages		Sub la Negho (Porchat—Borel)	.35
Konkordanco de Eksercare (Wackrill)	.35	The winter diary of a young mountaineer	
Kondukante kaj Antologio (Grabowski) . . .	.60	Tria Kongreso	.50
A book of graded exercises, literature, etc.		Tri Unuaktaj Komedioj	.30
Kristana Esperanta Kantareto	.20	One for 11 persons, one for 9, one for 6	
Kurso Tutmonda Lau Natura Metodo	.25	Tutmonda Jarlibro Esperantista (1908)	.60
(Gasse)		Tutmonda Anekdotoj (Unua)	.10
Kvar Evangelioj (Laisney)	.50	Anecdotes from the English, to be followed by collections from other nations; 32 small pages	
Libro de Humorajo	.75	Universala Vortaro (Zamenhof)	.30
Lauroj	.65	Unua Legolibro (Kabe)	.55
A collection of premium articles from "La Revuo"		Unua Protestant Diservo	.15
Matematika Terminaro (Bricard)	.25	Ventego (Shakespeare—Motteau)	.75
Monadologio (Liebniz—Boirac)	.20	Verdaj Fajreroj (Frenkel)	.30
La Mopeo de lia Onklo (R. M. Chase)	.20	Verkaro de Devjatnin	.60
Part of La Deko Internacia; with nine others, same series and price, \$1.00; issued periodically.		Vivo de Jesuo (Renan—Gasse)	.70
Musika Terminaro (F. De Menil)	.20	Virineto de la Maro (Zamenhof)	.45
Nevo Kiel Onklo (Schiller—Stewart)	.30	Vojagho Interne de Mia Chambro	.25
Ordo de Diservo (Anglican Church)	.20	(Meyer)	
Pola Antologio (Kabe)	.60	Vollstandiges Lehrbuch der Esperanto	.45
Polish Text-Book	00.30	Worterbuch Deutsch-Esperanto	.75
Polish Word-Book	.25	Yiddish Text-Book (Bresler)	.25
Pri Apendicito (Roberts—Besemer)	.10	"Yiddish" is the language of the modern Hebrews, or Jewish race. Five copies of the Yiddish book postpaid for \$1.00.	
Provo de Marista Terminaro	.50		
Poshlibro Internacia Por Aferistoj, Turistoj, ktp.	.60		
A collection of commercial information, exchange tables, etc.			
Paghoj el Flandra Literaturo	.45		

ESPERANTO KEYS.

Foreign Languages, per copy, 2c; 100 .... 1.25
 Bohemian, French, German, Hungarian,
 Italian, Norwegian, Portuguese, Russian,
 Spanish
 Keys in English, 2c each; in lots of 25 or
 or more, each ..... .01
 No better propaganda matter is printed
 Write a letter to your friends, in Es-
 peranto, enclosing a Key. He will be
 "tickled" to see how easily he can read
 it.

WHOLE OF ESPERANTO

Foreign Languages, per copy, postpaid.. .05
 Bohemian, French, German, Italian,
 Spanish, Swedish
 (Cart—Mann)

PROPAGANDA PAPER

Elements of Esperanto, 16-page pam-
 phlet; 10 for 10c; 50 for 30c; 100 ... .50
 Grammar Propaganda Cards, 50 for 13c; 100 .25
 Troisième Congrès Universel.....\$0.05

POST CARDS

Raising the Flag at Chautauque, two for.. .05
 Group of Esperantists, two for..... .05
 These cards are triple size, folding, on
 high-finish board. The engravings ap-
 peared in August number of magazine,
 which is now sold out. They are highly
 desirable souvenirs of the First Ameri-
 can Convention

MAGAZINES BOUND

Amerika Esperantisto, Volume 1..... 3.50
 Volume 2, \$1.00; Volume 3, \$2.00
 These volumes are nicely bound, stiff
 boards and cloth, gold side stamp. We
 are well supplied with Vol. 2, have a
 few of Vol. 3, and very few Vol. 1.
 Those who care to own a complete col-
 lection will do well to buy this year

Esperanto Flag \$2.00
 Heavy green felt, 25x38, for wall deco-
 ration (star on one side only).
 Esperanto Button ..... .10
 Celluloid with green star and words.
 Five or more, 5 cents each.

LA REVUO.

Sample copy, 15c; annual subscription...\$1.65
 This monthly magazine, containing in
 each issue a translation by Dr. Zamen-
 hof of some literary masterpiece, is
 probably the leading Esperanto maga-
 zine of the world. For the reason that
 we are general American agents for the
 Esperanto books published by the Revuo
 firm, we accept subscriptions and single
 copy orders for this periodical. We pre-
 fer not to receive subscriptions for other
 foreign magazines. Unless otherwise or-
 dered, Revuo subscriptions will begin
 with the January, 1909, number.

ESPERANTO SONGS.

Sheet music is imported by us often
 through indirect sources and cannot be
 guaranteed in perfect condition. Sent
 postpaid in strong mailing tubes at
 prices quoted:
 Himno al Zamenhof (Deshays)..... .35
 La Kanto de l' Cigno (F. de Menil)..... .35
 La Vojo (Deshays)..... .20
 Kushas Somero (F. de Menil)..... .35
 Mi Audas Vin (L. Zamenhof-Harris)..... .35
 Mi Audas Vin (F. de Menil)..... .35
 Birdoj Forflugu (Seyanaeue—Guivy)..... .50
 Himno (Dombrowski—Guivy) ..... .40
 Serenado (Butler—Bird) ..... .35

ESPERANTO PERIODICALS.

Ten, all different, for ..... .50
 Large numbers of various foreign Esper-
 anto periodicals accumulate at this office.
 We will send ten copies, all different,
 for 50 cents, but will not supply special
 selections except when convenient.

LEATHER BINDING.

THE light-weight edition (bible paper)
 of the American Esperanto Book can be
 had in limp leather binding, gold title
 stamp, for \$1.25, or \$1.75 with renewal
 of your subscription for a year.

DIAMONDS ON CREDIT LOFTIS SYSTEM

YOU CAN EASILY OWN A DIAMOND OR A WATCH

Send for our handsomely illustrated 1909 catalog containing 1500 beautiful reproductions of all that is correct and attractive in Diamonds, Watches, Jewelry. Then, in the privacy of your home or office, select whatever you desire. We send on approval the goods you wish to see. If you like them, pay one-fifth the price on delivery and the balance in eight equal monthly payments. We make your credit as good as the millionaire's and give you the advantage of the lowest possible prices. We make \$5 or \$10 do the work that \$50 does in a cash store, and give a written guarantee of value and quality. Catalog free. Write today. Invest in a Diamond. It will pay better than stocks, bonds or savings bank interest, for Diamonds increase in value 10 to 20% annually, and your security is absolute. If considering a Diamond or Watch as a gift, you will find the Loftis System a great and timely convenience on anniversaries, birthdays, weddings, holidays, etc. Descriptive catalog is free. Write today. Do it now.

LOFTIS BROS. & CO. Esld | The Old Reliable, Original | Dept. H761. 92 State St. | Chicago, Illinois, U. S. A.

The Longfellow Cottages

138 Roberts Avenue

Chautauqua, N. Y.

The Longfellow Cottages are among the most popular cottages on the grounds, fronting park and flower gardens. Electric lights and baths. The house is well equipped for a large number of guests, and we are making arrangements for many Esperantists during the summer and National Convention. Write for rates and rooms.

MR. and MRS. J. C. SCOTT, CHAUTAUQUA, NEW YORK

NOW READY

Every Esperantist should have a copy of the New, Complete

English-Esperanto Dictionary

by Joseph Rhodes. Nearly 600 pages, 8vo., cloth, \$2.00 net. A Work Indispensable to all Students of the New International Language.

THE STANDARD SERIES OF ESPERANTO.

- Esperanto at a Glance. By Edmond Privat. Net .15
 Esperanto in Fifty Lessons. By Edmond Privat . . . . . Net .50
 The Student's Complete Text-Book. Containing Full Grammar, Exercises, Conversations, Commercial Letters and two vocabularies, by J. C. O'Connor. Cloth. Net .50
 Esperanto-English Dictionary. By J. C. O'Connor and C. F. Hayes. Boards. . . . . Net .60
 English-Esperanto Dictionary. By A. Moten. Boards . . . . . Net .60
 Esperanto Primer. Grammar, Vocabulary and Exercises, with Key, by J. C. O'Connor, Ph.D. Paper . . . . . Net .10
 First Reader in Esperanto. By E. A. Lawrence. Cloth . . . . . Net .25
 Handy Pocket Vocabulary. English-Esperanto and Esperanto-English, by J. C. O'Connor, B. A. Paper . . . . . Net .10
 Lessons in Esperanto. Based on Dr. Zamenhof's "Ekzercaro." By George W. Bullen. Cloth . . . . . Net .25

FLEMING H. REVELL COMPANY

NEW YORK, 158 Fifth Ave. CHICAGO, 80 Wabash Ave.

SPEAK ANOTHER LANGUAGE

ENGLISH • GERMAN • FRENCH
 ITALIAN • SPANISH

CORTINAPHONE

"The Original Phonographic Method"

Awarded Medals—Chicago 1898, Buffalo 1901
 "Most sensible plan to acquire languages." Clear-
 est and most progressive method ever published."

Such is the testimony of thousands who have used the Cortinaphone Method of Language study. It enables anyone to learn any language in the easiest, simplest, most natural way. No costly native teacher, no loss of time from regular work, no drudgery.

The Cortinaphone Method makes language study a pleasure and at the same time gives you a practical speaking knowledge. You learn to speak and understand a foreign tongue as you learned your own language, by listening to it. It is the

IDEAL HOMESTUDY METHOD

Always ready when you have a few moments to spare. It is endorsed by the ablest teachers and philologists of the world.

Records Furnished in Any Language

Largest collection of language master records in all tongues. Our free

booklet tells all about the Cortinaphone Method; also our easy payment plan. Write for it today.

CORTINA ACADEMY OF LANGUAGE.

217 Cortina Bldg.
 14 W. 34th St.,
 New York.

CORTINAPHONE

A QUIET STREET IN CHAUTAUQUA

THROUGH THE GOLDEN GATE—GRADUATION CEREMONY AT CHAUTAUQUA

684c
H5
v.6-9

A MERIKA
UNUA AMERIKA REVUO

E SPERANTISTO
DE LA LINGVO INTERNACIA ESPERANTO

VOLUMO VI

CHICAGO AUGUSTO MCMIX

NUMERO I

ESPERANTO ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA

THE SECOND NATIONAL
CONGRESS.

Now is the time for concerted action, for uniting all efforts in one direction, for making our second convention the culmination of one year's labor, the new starting point for greater and swifter progress during the coming year.

By the very nature of things, the work of the year has been performed all over our country by individuals, or at best by small groups, each one with its own methods, its own point of view, its own particular bent, but over all this soars the uniting factor, the faith in the soundness and wisdom of the idea of a common medium of communication between all men,—of an International Language. It is only at a national convention, by coming in contact with one another with good will towards all, that the various elements may fuse and learn to appreciate at its just value, the importance which is to be attached to their own particular ideas. It is only at a national convention, that we can obtain the correct perspective and agree on a line of action that will join all our forces in one direction, and it is only by this unity of purpose that we shall be able to progress and to hope that ultimately we shall have Esperanto established in the curriculum of every school in the world.

The National convention of last year was a success, for it laid the foundation

for united action; it enabled us to speak as a unit. Moreover, the European Esperantists to whom we have to look up, simply because they were Esperantists before we even knew that Esperanto existed, became interested at once and are now watching us with the hope that we shall be able to show the way of making the International Conventions more than a merry gathering for fun and acclamation.

We must work in unity for that which we all have in common, without trying to dictate or to attempt to restrict in any way the liberty of others, and after we have agreed upon the maximum which we are all willing to grant and believe in and work for we must send our official representative to Barcelona where the same process will be gone through by representatives of other nations and an agreement reached, which should be strictly adhered to until the next convention.

When a man is so constituted that all must do his bidding and think what he thinks or be dubbed a fool and be condemned, when he is not willing to concede anything and, failing to convince others, would rather tear down the whole structure than let the work go on, he might, if he be a genius and circumstances favor him, change the course of public opinion. But geniuses are scarce and circumstances rarely favorable.

Esperanto is. It lives, it grows!

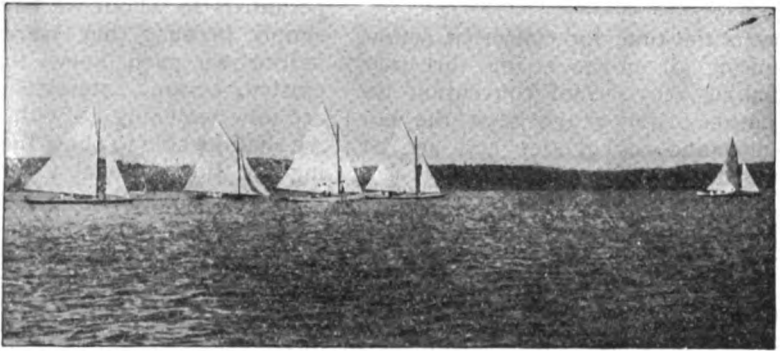
M271855

Let him who chooses pursue the illusive "maximum of internationality and perfection" and be happy if he can, but let us turn up our sleeves and attend to our own business.

Therefore come to Chautauqua! This is a charming spot, and easily accessible. Everything is in readiness to receive you and to give you a hearty reception. Come to aid the cause, to air your views, to learn the views of others. Come! to show that we shall be ready next year to receive the Esperantists of the whole world in a manner worthy of this great country.

Come, to meet the people who are in-

come acquainted with those who have been leaders and with those who, through their modesty and retiring disposition, have not been kept before the eyes of the public, although their faithful and persistent efforts for the good of Esperanto entitle them to any position to which they may aspire. You ought to know personally the councilor you have elected for your division, to confer with him about what can be done, to have him represent you in the council meetings where the policy of the Association is settled, for it is only by adopting a well defined and concerted attitude of the Association as a whole that our voice

YACHTING ON LAKE CHAUTAUQUA

terested in your own particular hobby. Above all, come, to show the delegates of the numberless organizations who have been invited to send delegates that we can and do speak Esperanto. Come, to awaken the practical commercial world to the possibilities offered by our language for the extension of international business. There is work to be done and we need you to help, there is fun to be had and we need you to share it.

The organization of the Esperanto movement in this country needs to be strengthened. You can accomplish more by fifteen minutes' conversation than by three months' correspondence. You want to know your fellow Esperantists, to be-

can be heard in the European concert. It is only by showing organization on our side that we can ask Europeans at Barcelona to urge upon the other nations the necessity of similar organizations.

Come, and listen to the message that Colonel Pollen, the president of the British Esperanto Association, will bring us from over the sea, and also to give him such a rousing reception that he will go from Chautauqua direct to Barcelona singing the praises of the American Esperantists. Let us make the raising of the Esperanto flag at Chautauqua an impressive and far-reaching event that will accelerate the progress of Esperanto all over the land.

BENEDICT PAPOT.

CONGRESS PROGRAM.

SATURDAY, AUGUST 7.

Examinations for *Atesto pri Kapableco* and *Atesto pri Lernado*.

Informal gathering of Esperantists.

SUNDAY, AUGUST 8.

Church services conducted in Esperanto.

MONDAY, AUGUST 9.

Opening of the Congress, Auditorium, 11 a. m.
Raising the Esperanto flag, College Hill, 2 p. m.

Reception to governmental and educational delegates from U. S. Government, Universities, Colleges, State Superintendents of Education, Association of modern languages, etc. Higgins Hall, 3 p. m.

Esperanto Concert, Auditorium, 8 p. m. Mr. Alfred Hallam, musical director of Chautauqua Institute in charge.

Council Meeting E. A. of N. A., 8 p. m., Men's Club House.

TUESDAY, AUGUST 10.

Divisional Meetings of the Esperanto Association of North America and election of new councilors, 9 a. m.

Meeting of officers of state associations, 11 a. m.

Main Address: Colonel Pollen, president British Esperanto Association, Auditorium, 2 p. m.

Reception of delegates from religious and semi-religious organizations: Red Cross, Christian Endeavor Society, Theosophical Society, Peace Society, Good Templars, etc. Installation of new councilors, Higgins Hall, 3 p. m.

Amateur Theatricals, Higgins Hall, 8 p. m.

WEDNESDAY, AUGUST 11.

Esperanto Boat ride on the large steamer 8 a. m.

General Business Meeting, E. A. of N. A., Higgins Hall, 2 p. m.

Esperanto Play, Higgins Hall, 8 p. m.

THURSDAY, AUGUST 12.

Esperanto tramp through Great Ravine (Special car to Hog's Back.)

Reception to delegates from commercial organizations: Chambers of Commerce, Boards of Trade, Associated Press, Packers, Exporters, Importers, Railroads, etc., Higgins Hall, 2 p. m.

Dance, Lakewood Club, 8 p. m.

FRIDAY, AUGUST 13.

Business Meeting, Closing of the Congress, Higgins Hall, 2 p. m.

Informal Reception, Higgins Hall, 8 p. m.

SATURDAY, AUGUST 14.

Excursion to Niagara Falls, 7 a. m.

BARCELONA DELEGATE.

As announced in the July *ESPERANTO*, it is hoped that sufficient money can be raised to pay the expenses of a delegate to the Fifth International Esperanto Congress in Barcelona, to represent American Esperantists at that Congress and see to it that their wishes are carried out. Up to date, less than half of the needed amount has been contributed. The

Council urge all Esperantists to give whatever aid they can toward this important project. It is extremely to be desired that America be represented at this Congress, by a delegate who is our official representative, with the standing which such delegate from the E. A. of N. A. could have, and the Secretary of the Association will act as delegate if the fund is raised.

WILL YOU NOT HELP?

The following contributions have been made, to date:

R. M. Chase.....	\$ 5.00
W. H. and M. B. C.....	2.00
H. M. Corey.....	2.50
Mrs. Wilbour E. Crafts.....	5.00
Mrs. L. de L. Helliwell.....	1.00
An Esperantist.....	1.00
M. B. Dennis.....	5.50
Mrs. M. B. Ketchum.....	1.00
Dr. and Mrs. J. Underhill.....	2.00
Esperantist.....	1.00
Mrs. A. E. Judd.....	1.00
Dr. H. W. Yemans.....	10.00
F. E. Roberts.....	5.00
Previously acknowledged.....	83.00

Total \$120.00

LIST OF NEW MEMBERS.

NEW ENGLAND DIVISION—

- Hall, Rev. L. E., North Abington, Mass.
- McGaw, Miss Ida, North Abington, Mass.
- Williamson, Miss Maude, North Abington, Mass.
- O'Brien, William J., New Haven, Conn.
- Kurtz, Frank X., New Haven, Conn.
- Lundin, Carl E., Hartford, Conn.

CAPITOL DIVISION—

- Kellerman, K. F., Washington, D. C.
- Kellerman, Mrs. K. F., Washington, D. C.
- Waterbury, Geo. L., Pine Knot, Ky.

OHIO VALLEY DIVISION—

- Shepherd, G. N., Leetonia, O.
- Thwing, Pres. Charles F., Cleveland, O.
- White, Fred, Martins Ferry, O.

PRAIRIE DIVISION—

- Carson, Mrs. C. L., Omaha, Neb.
- Owens, E. J., Elmore, Minn.
- Weld, Mrs. N. R., Cedar Rapids, Iowa.

SOUTHWESTERN DIVISION—

- Reid, Leonard Dorsey, Yukon, Okla.

VOTING POWER OF COUNCILORS

New England Division, Mr. J. F. Twombly.....	177
New York Division, Mr. Henry D. King.....	115
Eastern Division, Mr. J. M. Clifford, Jr., 104 Capitol Division, Mr. J. W. Cheney.....	82
Southern Division, Mr. Virgil C. Dibble, Jr. 42 Ohio Valley Division, Mr. H. M. Scott.....	113
Central Division, Mr. B. Papot.....	154
Prairie Division, Prof. G. H. Praeger.....	101
Southwestern Division, Mr. E. C. Reed.....	50
Western Division, Prof. J. M. Dixon.....	115
Canadian Division, Mr. R. M. Sangster.....	17

1,000

PASSED ADVANCED EXAMINATIONS

Atesto pri Kapableco.

H. M. Corey, Chicago.
 Kenneth M. Smith, Colorado Springs, Col.
 Edwin E. LaBeree, Ottawa, Canada.
 R. W. Mason, Elberton, Wash.
 Miss Elise Rochler, Victoria, B. C.
 James F. Morton, Jr., New York City.
 F. L. Buell, Tillamook, Ore.
 Lloyd R. Watson, Cowanesque, Pa.
 Miss Laura G. Moore, East Aurora, N. Y.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

Atesto pri Lernado.

E. J. Owens, Elmore, Minn.
 C. H. Gibbons, Austin, Minn.
 W. R. Hanes, Chicago.
 Reginald S. Kurtz, Washington, D. C.
 Miss Delia C. Condron, Washington, D. C.
 Fred A. Preston, Riverdale, Maryland.
 Charles Arnold, Washington, D. C.
 Miss Louisa S. Weightman, Washington, D. C.
 Miss Belle C. Saunders, Washington, D. C.
 H. A. Beach, Falls Church, Va.

EXAMINATIONS AT CHAUTAUQUA.

The Examiners of the Association will hold examinations for the diplomas on Saturday, August 7. The Preliminary Examination for *Atesti pri Lernado* will be held at the College in the morning, and the Advanced Examination for *Atesto pri Kapableco* in the afternoon of the same day. All who expect to take these examinations are requested to give notice as soon as possible to the Secretary at Chautauqua, so that arrangements may be made.

SOUTHERN COUNCILORSHIP

The recall of the Councilor for the Southern Division was carried, with only one vote in opposition. The Council have elected to the position for the balance of the term, Mr. Virgil C. Dibble, Jr., of Charleston, South Carolina.

SPECIAL NOTICE.

In order that the affairs of the Congress may be handled with expedition, the office of the Association has been changed to Chautauqua, New York, until August 14, and to this address all mail for the Secretary, Examiners, etc., should be addressed.

PROXIES.

It is especially desired that we have at the Chautauqua Congress a full expression of the wish of *all* the members of the Esperanto Association of North America. Even if you are not able to be at the Congress, YOU CAN VOTE upon the amendments to the constitution (pub-

lished in the July *ESPERANTISTO*) and upon the choice of Councilor of your Division, by giving your proxy, with instructions thereon, to someone who will be present.

Each society, club, etc., is privileged to send a representative with power to vote for the entire membership, and may be given full, limited, or special power, which should be noted upon the proxy. ALL PROXIES MUST BE WITNESSED. Any individual, or club which cannot send a representative, may cast the vote by making out the proxy to the Secretary of the Association, and specifying the desired vote upon each matter. All proxies of clubs or individuals should be filed with the Secretary as soon as possible.

COUNCILOR NOMINATIONS.

The following nominations for General Councilors have been received:

For Councilor of New England: Mr. Herbert Harris, Portland, Maine.

For Councilor of New York: Mr. Henry D. King, Brooklyn, N. Y.

For Councilor of Eastern Division: Mr. John M. Clifford, Jr., Braddock, Pa.

For Councilor of Capitol Division: J. W. Cheney.

For Councilor of Southern Division: Virgil C. Dibble, Jr., Charleston, South Carolina.

For Councilor of Ohio Valley Division: Charles F. Thwing, LL. D., DD., President of Western Reserve University, Cleveland, Ohio.

For Councilor of Central Division: Mr. Benedict Papot, Chicago.

For Councilor of Prairie Division: Mr. C. J. Roberts, Omaha, Neb.

For Councilor of Southwestern Division: Dr. Elmer E. Haynes, Lewis, Kansas.

For Councilor of Western Division: Prof. J. J. Wedel, Anaconda, Mont.

For Councilor of Canadian Division:

MEETING OF STATE OFFICERS!

In connection with the National Esperanto Congress at Chautauqua, there will be held on Tuesday, August 10, at 11 a. m., a meeting of all officers of the state associations. This meeting will be very important, as plans will be developed for the more systematic and complete extension of our movement into every county of every state. Let every state association see to it that its officers are present. Every officer is urged to bring reports of past work and suggestions for the future. The exact place of the meeting will be announced by bulletin at Chautauqua.

CLAYTON R. BOWEN,

President Pennsylvania
 Esperanto Association.

KRONIKO.

Pri Usono ĝenerale, Esperanto dum la somero faras nenion krom la nacia kunveno, kiu pro sia loko ĉe Instituto Chautauqua, tute ne estas negrava. La plimulto el la kluboj ne havas kunsidojn dum la somero, kaj tio, kion oni povas nomi aŭ letargio aŭ ripozo, kovras la tutan kampon. Pri la dua nacia kongreso en Chautauqua estas iom frue antaŭdiri, sed oni esperas gravan sukceson. Estas certe, ke oni renkontos tie multajn ĝisnune nekonatajn esperantistojn.

Brockton, Mass.—Afero de speciala intereso dum la kunveno de la New Jerusalem Church (Eklezio de la Nova Jeruzalemo) estis aparta kunveno por tiuj, kiuj estas interesataj pri Esperanto. Eatis paroladoj kaj kantoj en la internacia lingvo, al kiuj la granda aŭdantaro aŭskultis kun atento kaj evidenta intereso.—*Alice M. Field, Secretary Brockton New Church Esperanto Society.*

Evansville, Indiana.—En la dua Amerika Kongreso ĉe Chautauqua estos reprezentantoj de du esperantistaj kluboj en Evansville; ankaŭ el Indianapolis, Terre Haute, New Harmony, Newburgh, Rockport kaj Vincennes. Sinjorino Winifred Sackville Stoner, inventinto de *Cio*, estas aranĝinta novan ludon nomitan *Roman History in Play*, eldonita de Smith & Butterfield, el Evansville. La ludo estas jam tradukita en Esperanton, kaj dum la venonta vintro aperos eldono en tiu lingvo.

St. Louis.—La *Woman's National Daily*, ĵurnalo tre vaste dissemita tra la meza parto de Usono, eldonas serion de tre interesantaj artikoloj pri Esperanto kaj la virinaro. La artikoloj estas verkataj de Mr. Robert McWade, bonekonata verkisto de Washington, D. C. La 12^a an de Majo aperis artikolo pri la laboroj de Fraŭlino Esther Griffin inter la blinduloj de Washington, kiujn ŝi instruas Esperanton. En la numero de la 12^a de Junio estas artikolo pri la Virina Esperantista Ligo de Nord-Ameriko kaj la prezidanto, Winifred Sackville Stoner, unu el la unuaj propagandistoj de Usono.

Chicago.—Sub la administrado de Dro. Kenneth W. Millican, nacia reprezentanto de la Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio, daŭrigas bonan serion de lecionoj *The American Journal of Clinical Medicine* (Ravenswood Station, Chicago). La redakcio raportas, ke la lecionoj elvokas multan intereson. Kiel la unua medicina ĵurnalo en Usono kiu donas lecionojn en la internacia lingvo, la Esperantistoj ŝuldas al tiu *Ĵurnalo* sian koran dankon kaj subtenon. Se via loka kuracisto ne ricevas ĝin, mendu por li ekzempleron kaj konvinku lin pri la alta stato de Esperanto ĉe lia profesio.

New York.—La apero de idiŝa lernolibro de Josefo Bresler estis grava helpo al la propagando de Esperanto inter la hebreoj de Nov-

Jorka, inter kiuj estas miloj kiuj ne komprenas bone la anglan lingvon. Nelonge post la eldono de tiu libro oni fondis klubon nomita *The American Hebrew Esperanto Society*. Ĝi havas tridek membrojn, kaj ke ĝi estas vigla kaj promesplena societo evidentas per karto anoncanta ĝian "ĉiujaran" (oni esperas por ĝi multajn tiajn) piknikon, posttagmeze kaj vespere dimanĉon, la 27an de Junio. Tio okazis ĉe Parko de la Libereco, sur Longa Insulo, kaj notinda detalo estas, ke ili havis profesion muzikistaron. Tian fortan vivon oni ne atingis subite, ĉar estas inter la tiesj hebreoj multaj talentaj kaj malnovaj esperantistoj—Sroj. Reich, Bresler, Goldwag kaj aliaj kiuj jam de longe faris praktikan uzon de Esperanto skribe kaj parole.

Pittsburgh.—Dum la somera libertempo la Administra Komitato de tiu ĉi societo forte laboras preparante por la laboro farota dum la venonta aŭtuno kaj vintro. Oni faras agemajn preparojn por la starigo de klaso esperanta en la Universitato. Sro. John M. Clifford sendube estos la unua instruisto. La sekvantaj membroj de la societo estas nomitaj kiel propaganda Komitato, por helpi al la Administra Komitato pri la laboro de la societo: James D. Hailman, A. D. Neeld, S. W. Cunningham, H. S. Baer kaj D. S. Rolston. Ili zorgos pri la aranĝo de lekcioj por edukadaj, ekleziaj, sociaj kaj aliapecaj societoj. Serio de publikaj kunvenoj estos tenataj dum la vintro, krom la regulaj ĉiumonataj kunsidoj de la societo ĉe Carnegie Institute. En ĉi-tiuj lastaj estos serio de paroladoj farotaj de eminentuloj el rondoj edukada kaj scienca. Membroj de la societo ankaŭ parolas pri gramatiko kaj sintakso, aranĝante antaŭe serion de temoj. Ĉirkaŭ la unua de Oktobro la klasoj restarigos. Oni esperas, ke dek kvin ĝis dudek membroj ĉeestos la duan naciian kongreson, el kiuj la plimulto parolas Esperanton.

Tacoma, Washington.—Unu vesperon en Junio Sro. Kirkhoven venis el Spokane kaj faris paroladon antaŭ la klubo. Li raportis ke la esperanta budo en la Ekspozicio ĉe Seattle estas bona afero. Sro. Kirkhoven parolis bone la lingvon, kiun li lernis en Eŭropo, kaj faris pri ĝi tre interesajn rakontojn. Kiam Volapuk estis je la modo li lernis ĝin, kaj per siaj spertoj pri la du lingvoj forte konvinkigis ke nenio povos malhelpi la sukceson de Esperanto.

Philadelphia.—En la grandega magazeno de Strawbridge & Clothier Prof. Christen antaŭ ne longe donis kurson en Esperanto. La ĵurnalo redaktata de kaj por la laborantoj de tiu magazeno *Store Chat* (Magazena Babilado) raportas en sia numero de la 15^a de Junio: "La unua kunveno estis la 1^aan de Junio, kaj nur kvindek ok ĉeestis. Post tiam kvar kunsidoj estis okazintaj, kaj preskaŭ du cent membroj enskribitaj. Ĉu vi estas inter ili?" Prof. Christen ankaŭ instruis klason ĉe la Baldwin'a Fabriko de Lokomotivoj kaj organizis klubon. Tiel same li faris ĉe la Militŝipejo de Usono. Gratulojn al Filadelfio kaj al Prof. Christen!

LITERATURO

LA MANDARENO KAJ LA MALAMIKO.

Laŭ angla originalo de Flora Warren Smith
tradukis Kenneth M. Smith.

La hina mandareno, sidanta sur la eta horloĝo de la kamenbreto en la infanejo, sendube povus preparoli tre multe interesajn rakontojn pri infanaĝaj faroj kaj adventuroj, se, ja, li povus malfermi sian buŝon por alia celo ol vasteta grimaco.

Li memoris multe, tre klare estas la rememoro—kvankam okazis antaŭ longe—pri la tago kiam ruĝvizaĝulo, kies senhara kapo kaj palpebrumantaj okuloj similigis lin al la Mandareno mem, estis portata en la delikatan ĉambreton. Je la unua rigardo el la duonfermitaj okuloj la Mandareno tremetas, kaj en sia koreto timas la novulon kiel malamiko. 77

Estis dum la juneco de la Mandareno tiam, nelonge post lia formovigo el la butikoj en kiu li kelkatempe sidis enpompe. Tiam li estis alŝikita al la horloĝo sur kiu li nun sidas kaj je ĉiu bato de l' hormezurilo lia harplekto al-kaj demoviĝis, kaj lia ridanta vizaĝo momente eĉ iĝis pliĝojema.

Nun ĉio ĉi ŝanĝis; antaŭlonge lia kunigo kun la horloĝo estis rompita per senkompataj manetoj infanaj. Delonge lia harplekto ĉesis svingadon, nun nur pendigis nesvingebla la preskaŭ senhara kapo. Sed la vasteta grimaco restis ĉiam sur lia gajplena vizaĝo, kaj lia decido por trovi ĉion bona sin montris en la oblikvaj okuloj.

La unuaj kelkaj monatoj tuj post la alveno de l' Malamiko estas preskaŭ pacemaj, sed tiel saĝa Mandareno kiel ĉi tiea ne povas malobservi signojn de lia venonta fatalo. La Malamiko lernas sidi surplanke, li trovas metodon por veturi ĉirkaŭĉambre per piedoj kaj manoj, fine, kiam li sin surlevis sur seĝon, kaj tie

staras, la Mandareno tremas, la sorto alproksimiĝas.

La morgaŭa tago la Mandareno treme aŭdis la seĝon movigitan trans la plankon. Li aŭdis la infanajn provojn por supreniri la seĝon, kaj tiam, ĵus kontraŭe antaŭ liaj okuloj, aperis la du de l' infano. Tiam maneto estis etendita, kaj terurigita Mandareno estas deprenita el lia loko sur la horloĝo. Li pensis la finon apuda, sed ĵus kiam li pensis sin disĵetigonta, iu envenis la infanejon kaj li estis liberigita.

Sed li estis savita nur por plua turmentado. Tio estis nur la komenco de serio de persekutoj, kiujn la Mandareno pacience suferis. Interne li estis rebelema, sed ekstere lia grimaco ŝajnis lin afabla.

Pli ol jaro preterpasis depost la unua vizaĝ-al-vizaĝa renkonto, kaj ĉiame aferoj plimalboniĝis. La Malamiko lernis krii "Pupo," "Pupeto," kaj tiamaniere posedigas al si la Mandarenon, por pundoj plue la sendefendan Celestulon. Pli kaj pliofte li aŭdis tiun imperian krion, kaj la Mandareno pensis lian finon baldaŭ.

Subite kaj neatendite estis prokrasto por la Mandareno. Dum du semajnoj, blanka kaj silenta, la Malamiko kuŝis en sia beleta lulilo, ne eĉ unufoje vokante por sia pupeto. Estis odoro de medicinoj en la ĉambro, kaj la doktoro en kaj eliris piedpinte, kaj parolis mallaŭte; la Mandareno surrigardis ĉion ĉi kun senĉesa rideto.

Fine, unutage estis ŝanĝo, la malgrandaj okuloj bluj malfermis kaj infana voĉtono murmuris "Puĉjo! Puĉjo!" Denove estis li prenita de sia loko kaj enmetita en la bubajn brakojn.

"Li eble plisaniĝas" diras la nutristino.

Momente la Malamiko ridetis la groteskan hinton, tiam murmurante "Puĉjo! Puĉjo!" ankoraŭ, refalis sur kap-

kuseno, premante la Mandarenon en la brakoj forte, kaj refermis la okulojn.

Longe la du senmove kuŝas kune. La sekvonla Mandareno ne povis kompreni. Kial ploregis la patrino tiel senkonsole kiam ŝi vidis ilin kune? Kiel strange, ke la Malamiko ne ekkriis kiam senigita de lia ludilo! La Mandareno ne povis kompreni, sed li ridetis tiel paciencie kaj senplende kiel ĉiam, kiam oni levis lin el la etaj infanaj brakoj kaj remetis lin sur la kamenbreton.

LA INSULO RÉ.

Maria Posenaer, en *Belga Esperantisto*.

Unu el la plej interesaj ekskursoj farblaj dum restado en la Franca urbo La Rochelle, estas ekskurso al la insulo Ré.

La Rochelle, la fiera urbo de la Hugenotoj, starigas siajn multnombrajn antikvajn turojn, kiel honorindajn postsignojn el glora estinteco, sur gracia golfeto ĉe la bordo de la Atlantika Oceano. Sed ne pri tiu interesege urbeto mi hodiaŭ parolos. De La Rochelle du insuloj estas en la malproksimeco videblaj: norde, la insulo Ré, sude Oléron. Vaporŝipetoj faras regulan servon inter la kontinento kaj la insuloj. De La Rochelle al la insulo Ré, la marveturado daŭras proksimume du horojn; ĝi estas pli mallonga kiam oni enŝipiĝas en La Pallice, la granda komerca haveno de La Rochelle (ĉar tiu ĉi lasta estas precipe haveno por la fiŝkaptado). De La Pallice, per vaporŝipeto tute malgranda kaj nekomforta, oni marveturas dum kvarono da horo, kaj oni atingas la orientan nudan ekstremaĵon de la insulo. Tie vagonaro atendas, tiel antikva kaj senluksa kiel la vaporŝipo. En du horoj proksimume ĝi traveturas la tutan insulon, sur longo da 40 kilometroj, preterpasante multajn interesajn lokojn, inter aliaj St. Martin de Ré, La Couarde, Ars-en-Ré, Phare des Baleines. Ŝtonvojo sekvas preskaŭ la saman direkton, kaj estas multe pli agrable, multe pli interese, traveturi la insulon per kaleŝo. Tion mi faris sur granda parto de la trairado, de St. Martin ĝis Ars-en-Ré. Kaj tiu komunikilo estis ankoraŭ pli malnova, pli senmoda

kaj nekomforta ol la vagonaro. Estas kurioze, kiel, tiel proksime de la kontinento, la moroj ŝajnas malfrui minimume kvindek jarojn.

La tuta insulo estas vasta ebenaĵo, kun tre malproksima horizonto. La kulturo konsistas precipe el malaltaj vinberujoj, kaj inter la vinbertrunkoj oni kulturigas asparagojn; sed ambaŭ, vinberoj kaj asparagoj, ne estas tre bongustaj, tial ke oni sterkas la teron per ruko (varech). Tiu fuko, elĵetita el la maro kaj forblovita de la vento kovras la insulon ĝis tre antaŭe en la teroj, disvastigante karakterizan fiŝodoron; kaj saman gusteton ĝi donas al la kulturaĵoj sterkitaj per ĝi.

La marbordo sin prezentas tre diversaj. Sur granda parto, speciale sude de la insulo, etendiĝas vasta, belega sablobordo; aliparte estas ŝtonaj krutaĵoj, aŭ eĉ kelkaj sablaj montetoj kun abiaroj. Sed ĉiam la bordo estas sovaĝa, impresa; ĉiam oni vidas antaŭ si la grandan, senliman Oceanon, ĉiam oni aŭdas ĝian plendantan aŭ muĝantan voĉon. La sudokcidenta bordo estas tre danĝera por la marveturado: vastegaj rifoj sin etendas laŭ tiu bordo, la ondoj levigas ŝaŭmantaj kontraŭ ili, kaj je la forfluo oni povis ekvidi la tutan perditajn de ŝus pereinta kvarmasta velŝipo (la franca ŝipo "Gers" Aprilo, 1905). Sur unu parto de la insulo, apud Ars-en-Ré, la du marbordoj tiel alproksimiĝas la unu je la alia, ke restas nur inter ili la vojo kaj la digo; la vidaĵo estas bela: ambaŭflanke oni nur vidas la maron.

Multnombraj vilaĝoj kaj urbetoj estas dissemataj en tiu regiono kiu ŝajnas tiel izolata kaj trankvila. La ĉefurbo estas St. Martin de Ré (Sankta Martino). Ĝi estas malgranda haveno, samtempe ol fortikaĵo kun remparoj kaj citadelo. Tiu ĉi estas la malliberejo kie atendas la kondamnitaj enŝipiĝantaj al la kolonioj. Sankta Martino estas urbo sufiĉe granda, kun multetaĝaj domoj, komfortaj hoteloj, kaj eĉ kelkaj belaj magazenoj. Ĝi ankaŭ posedas ruinon de mezepoka abatejo.

En la najbaraĵo de La Couarde, oni miras trovi en la abiaroj kelkajn modernajn kampodomojn. En la vilaĝoj, la domoj estas ĉiuj tre malaltaj, senetaĝaj,

kaj senmakule kalkepentritaj. Estis je la Paskfesto kiam mi vizitis la insulon, kaj ŝajnis al mi ke ĉiuj domoj kaj dometoj vestiĝis per nova blanka paskrobo. Kaj en tiuj mallarĝaj, puregaj vilaĝstratetoj moviĝis pentrinde la blankaj kvadrataj kufoj de la insulaninoj. Generala estas ankoraŭ la uzado de la loka kapvestaĵo.

Ĉe la okcidenta ekstremaĵo de la insulo, apud danĝerega rifplena loko, starigas la altega Lumturo de la Balenoj (Phare des Baleines). Ĝi estas la plej alta el ĉiuj lumturoj de la Franca okcidenta marbordo. La turistoj supreniras la turon kaj oni povas imagi la imponantan vidaĵon kiun ili ĝuas de tie supre. (Mi malfeliĉe, pro manko da tempo, povis nur daŭrigi mian vojaĝon ĝis Ars-en-Ré, kaj ne vidis la lumturon.) Mirinda fakto estas ankaŭ ke ĉiuj turoj de la preĝejoj estas uzataj kiel gvidturoj por la fiŝkaptistoj kaj marveturistoj. La supraĵo de tiuj turoj estas je la pinto nigrita per gurdo, kaj sube blankepentrita per kalko. Tiamaniere ili estas videblaj de tre malproksime.

Nun mi nur aldonos kelkajn vortojn pri la salmarĉoj (marais salants). Per kluzoj la marakvo enfluas en vastajn malaltajn kampojn apartigitajn en fakoj. Tie oni lasas ĝin vaporigi per la suno. La marakvo demetas la salon, kaj viroj kaj virinoj starantaj sur la fakrandoj, ŝovelas tiun salon en amasoj, kaj ŝarĝas ĝin en korboj. La rikolto de la salo estas, krom la fiŝkaptado, unu el la ĉefaj okupadoj de la insulanoj, kaj la salmarĉoj estas tre multnombraj, precipe en la proksimeco de Ars-en-Ré, beleta urbeto sur la golfo de tiu nomo (mer d'Ars).

Por resumi tiun priskribeton de la insulo Ré, mi konkludas dirante ke ĝi estas vere vizitinda. Kiam oni vojaĝas en la najbaraĵo, oni nepre devas entrepreni tiun ekskurson. Tiel proksima de la kontinento, la insulo estas tamen tute malsimila. Ni miras pro ĉio, pro la simplaj moroj de ĝiaj loĝantoj, pro la kvieteco de ĝiaj domoj, pro la senlimeco de ĝia horizonto, pro la sovaĝeco de ĝiaj marbordoj. Ĉio kaptas kaj meritas nian atenton, kaj mi certigas ke mia esplor-

vojaĝo al la insulo Ré estis tiel interesplena kiel agrabla.

SENTENCOJ EL "ASPAZIO."

Kian gravan verkon posedas Esperanto en "Aspazio," tradukita el la pola originalo de Leon Zamenhof, la Esperantistoj ne ĉiuj komprenas. Kvankam por la ordinara homo dramo ne estas tiel leginda kiel verko rakonte skribita, la multaj saĝaj kaj filozofaj diroj en "Aspazio" donas al ĝi la plej altan karakteron kaj ĝi estas el la tuta libraro Esperanta unu el la plej legindaj libroj. La sekvantaj frazojn elektis kaj publikigis en *Pola Esperantisto* Dro. Henryot:

—Mirinda estas la homo: en la filozofio li ĵetas sin, kiel infano en akvon—li iras kuraĝe antaŭen, dum la akvo estas malprofunda, sed antaŭ pli profunda li retiras sin pro la timo, ke iu droninto lin ne entrenu en abismon. Tiu-ĉi droninto estas ĉiam la logiko.

—Se homo ekatakos kaŝite kaj mortigos unu dormantan friponon—tio estas puninda krimo. Sed, se dum la milito miloj da homoj atakas kaj buĉas kelkajn milojn da dormantaj soldatoj de alia armeo—tio estas nobla merito.

—La naturo ne nomas siajn idojn, sed naskas kaj zorgas ilin sennome kaj se ĝi donas iafoje preferon al unu el ili, tiam nur al la pli forta kontraŭ la malpli forta.

—Kiam vulpo sufokas kokinon, la vulpo estas malnobla, sed kiam homo ĝin formangos—li estas nur malsata.

—Oni povas verki bonegajn tragediojn, skulpti mirindajn statuojn, oni povas esti tiel valora kaj samtempe tiel malsaĝa, kiel perlo.

—Viro por konvinki sian amatinon pri la amo havas milojn da rimedoj, sed pri sia estimo nur unu—edziĝon.

—Cervon kun ligitaj piedoj facile antaŭkuros libera azeno.

—En la spaco restas ĉiam neŝanĝebla kvanto kaj kvalito de atomoj, semoj de l' tutmondo, la materio ne transformiĝas, ĝi nur akceptas alian eksterajon.

—Se la koro ne estus necesa por la

nutrado de l' sango, oni devus ĝin el-tranĉi.

—La kalumnio sendisiĝe fluas post la granda homo, kiel ŝarko post ŝipo, ĉiam flarante akiron.

—La ridindecojn timas eĉ dioj. Senplumigita je delogaj ŝajnaĵoj malsaĝulo, fripono aŭ senkuraĝulo ree plumkovriĝos, se vi ellasos lin el la manoj sango-kovritan kaj ne ridindan. Ĉiuj makuloj bone forlaviĝas aŭ orumiĝas: riĉa infan-mortiginto povas fariĝi zorganto de orfoj, sed neniu trinkus publike pokalon da mielo kun Homero kolorigita blue.

—Zeŭso ekzistas kaj Prometeo ekzistas—neniam ili pereos kaj neniam ĉesos interbatali; ŝajnas eĉ, ke la tuta homa kredo estas entenata en tiu ĉi mito kun tiu sola diferenco, ke unuj estas adorantoj de Zeŭso, aliaj de Prometeo. Zeŭso kaj Prometeo ricevos aliajn nomojn, la ŝtonego ŝanĝiĝos en kolonon, kruĉon aŭ lignaron, sed la batalo daŭros.

—Vera genio neniam iras malantaten, kaj neniam subiĝas.

—Virinoj similas reciproke kiel citronoj, unu havas pli dikan aŭ pli maldikan haŭteton ol alia, sed ĉiuj estas acidaj kaj agacigaj. La naturo kreante ilin ne zorgis pri diverseco—ĝi faris du formojn: malbelan kaj belan, kiujn ĝi laŭvice plenigas per miksaĵo de hipokriteco, malico kaj malnoblaĵ voluptoj. Ifoje ĝi eraras kaj enmetas en ĉi tiujn formojn materialon viran, preparitan el pli perfektaj elementoj—kaj tiam aperas Safo, Aspazio aŭ iu ajn alia eraro de l' naturo.

—Ordinare, kiu prenas edzinon, kaptas kaj hejmigas sovaĝan anason, kiu forkuras de li en najbaran marĉon, kiam li pensis, ke ĝi ekamis lian puran lageton.

—Viro tiel longe povas konfidi al virino, kiel longe ŝi kun siaj konkurantinoj batalas pro li.

—Por la tuta homaro la mondo estas malnova, nereguligita maŝino, rompanta senĉese siajn radetojn, maŝino, kiun plibonigi oni ne povas, ĉar ĝi de la komenco estis malbone konstruita. La plej mankohava ĝia risorto estas virino, kiu per sia perfida amo kvazaŭ per rustaĵo trapenetas plej malmolajn virajn korojn.

—Inter ĉiuj donacoj de l' naturo kaj akiraĵoj, kiujn ekposedis viro, neniun li

tiel malbonuzis, kiel virinon. Li agis kun ŝi pli malnoble, ol kun la tero, kies fruktodonecon li pligrandigis, ol kun la arboj, kies fruktojn li perfektigis, ol kun la bestoj, kiujn li en arbaroj kaptis kaj kreskigis, ĉar li ne sole ekspluatis ŝian laboron, sed malakrigis ŝian spiriton kaj malĉastigis ŝiajn sentojn. Nia inokulita pomarbo pli superas la sovaĝan, ol la civilizita virino—la barbaran. Viro konsumis mem la bonaĵojn de l' progreso, al virino li donis apenaŭ almozon; li iris antaŭen, kiel senkompata avarulo kaj ŝi post li, kiel humila almozulino. En tiu ĉi humiligado ŝi perdis la plej noblajn instinktojn kaj disvolvis tiujn, kiuj faris ŝian malliberecon pli tolerebla.

—Homoj konstante plenigas per sablo truajn sakojn aŭ plenblovas per vento vezikojn kaj kliniĝas sub ili, kvazaŭ ili portus grandegajn ŝarĝojn.

—Hodiaŭa vero povas morgaŭ fariĝi falso.

—Mensogo estas venena agariko kaj superstiĉo vermoplena fungo—filozofo devas ilin forĵetadi el la korboj de homoj malkleraj por ke tiuj lastaj ne malŝanigu morale.

—Al la virto kondukas vojo tra la scienco. Krimulo estas ne klera aŭ malbone rezonanta malsaĝulo.

—Ĉevalo humile portas kaj trenas plej grandajn ŝarĝojn, sed ektiklita de iu en incitebla loko, ĝi piedfrapas kaj mortigas sian mastron, kvankam tiu ĉi ĝin nutris kaj ne batis.

—Ordinare homo ekscias aŭ ekmemoras pri iu ajn sia organo nur tiam, kiam ĝi ekdoloras.

—La voĉo de homaj deziroj estas la plej mallaŭta inter ĉiuj, kiuj sonas en naturo, ĉar ĝi alflugas apenaŭ ĝis la oreloj de proksime starantaj amikoj. Ekster ili ĝi silentiĝas aŭ rezonas ne pli laŭte ol la bruo de cedraj pingloj.

—Azeno, tirante veturilon kun peŝo ne haltas antaŭ saĝulo trapasanta ĝian vojon.

—Kankro perdiĝinta sur granda ofte traveturata vojo ne estas malpli certa pri sia vivo, ol plej glora homo gardata de ĉiuj leĝoj.

—La piaj mortigistoj buĉas per sanktaj tranĉiloj.

—Historio havas por rakontado tiom da krimoj, ke dezirante ilin forkaŝi, ĝi devus tute eksilenti pri la homara vivo.

—Pli da homoj genufleksas antaŭ vipo, ol antaŭ genia verko.

—Malbonecon dormigas nur timo.

—Kiu rapide veturas, post tiu hundoj plej forte bojas.

—Sur la ŝtupoj de l' trono de Zeŭso efektive sidas la diino Dike, kiu raportas al sia patro pri ĉiuj neleĝaĵoj kaj li tuj kaptas tondron kaj trafas la kulpulojn, sed tio estas nur en fabelo, ĉar en la vivo li tute ne estas vengema kaj kaŝas sin antaŭ la malfeliĉuloj.

—Ĉiu estas malbona nur pro nesciado.

—Kapro nomas brasikon bongusta kaj mielon abomena. Similaj diferencoj ekzistas ankaŭ inter homoj.

—La plej mizera homo havas konvinkon, ke lia karaktero nur ĝis ia grado povas esti atingebla de suspektoj; sur ŝtupoj pli malaltaj li estas garantiita kontraŭ ili.

—La homa lango estas kapabla plenumi ankoraŭ pli grandajn krimojn ol la mano.

—La tradicio kaj niaj regularoj vidas en pensado de virinoj pli grandan pekon ol en subĵetado de l' infanoj.

—Ĉiu popolo pistas la grandajn homojn, kiel nuksojn por eligi el ili kernojn, per kiuj ĝi nutriĝas.

—Kiam genio ekparolas al homaro, ĝi komence respondas per insulto kaj nur poste per beno.

—Malsaĝeco vagas tra vojoj jam pretaj kaj bone gardataj, la saĝeco trahakas al si vojon tra densa kaj maljuna arbaro, en kiu ĝin surfalas venenaj rampaĵoj kaj rabaj bestoj.

—La socio estas kreita por pigmeoj; grandeguloj vundas al si la fruntojn per ĝiaj malaltaj kunplektaĵoj. Por ke ili tamen ne difektu kaj ne disbatu tiun ĉi konstruaĵon, estas necese ilin faligi kaj senliberigi aŭ fortranĉi al ili la kapojn.

—La netuŝeblajn kredojn de niaj pravaĵoj ni malkas hodiaŭ kaj niajn netuŝeblajn verojn la pranepoj ankaŭ ne indulos.

KARSTO.

Priskribo verkita de *Mavro Spicer* por *Kroata Esperantisto*.

Karston! La nomo preskaŭ nevole ekvekas prezenton de dezerteco, unuformo, senĉarmo kaj malgajeco. Oni eble pensas pri netravedebla ŝtonegaro, pri ruinoj kaj rulaĵoj, kie, ĉiun vivon fortirante, krudaj ventegoj bruadas kaj malmastruma pejzaĝo la homojn forpeladas. Nepre ne! La Karsto—precipe printempe—povas esti ankaŭ rava kaj ĉarmega! Ĝiajn malbonfamajn disŝiritajn, multeformajn ŝtonegojn, ĝiajn blankelumantajn sulkojn, fendetaĵojn, rompaĵojn kaj distritajn ruinojn kovradas miloj da plej belegaj floroj. Sed ĝia tuta beleco malkaŝiĝas en la ĉarmanta regiono de la Plitvicaj Lagoj, kiuj, plej proksime al la limo de Bosnujo, per sia ĉiam pli kaj pli majesta aspekto ĉiupase ekvekas la miron de naturamantoj.

La vojo tien estas ja malfacila, sed malgrandan ĉagrenecon kaj senteman nehavecon oni devas preni kiel neeviteblan fatalon kiu do la venontan ĝuegon estas pli multe spicumonta ol malhelponta kaj ĝenonta.

La Fiumen rapidanta vagonaro, veninte el Zagreb, la bela ĉefurbo de Kroatio, antaŭ ol ĝi atingas la plej altan punkton de Karsto, ne malproksime malantaŭ Karlovac, kie la klarega fiŝriĉa rivereto Korana enfluas en la Kulpan, kaŝas malgranda soleca stacio—Josipdol. Tie ĉi ni forlasas la vagonaron. Post ĉirkaŭ naŭhora veturado ni atingas la lagbasenon de Plitvica. Ĉirkaŭe ŝtonegoj kaj pinarbaro. Sur montetoj kaj montaj floriĉaj deklivoj viglaj paŝtistoj paŝtas ŝafaron. Ankoraŭ mallonga interspaco—kaj la lacigitaj veturilĉevaloj haltas super la lago Kozjak antaŭ la gastema hotelo, enhavanta ĉiun plej necesan komforton.

Hele brilas la suno en nian agrablan ĉambron. Ni vaste malfermas la fenestron kaj dolĉe blovetanta balzama aero plenumas la ejon, ravanta la koron, freŝante la animon. Belega, grandioza vidaĵo eksorĉas la okulon. Malsupre etendas la bluega lago Kozjak, en kies

mezo verdadas arbarigita insuleto. De la transa bordo aŭdigas sin senĉesa bruado kaj muĝado de blankege lumetajantaj akvofaloj de aliaj, multe pli altaj, el 20 ĝis 80 metra alteco ŝaŭmantaj lagoj, nome: de la lago Gradinsko kaj Jezerce. Mirinda, eble nenie videbla naturaperajo: du lagoj unu super la alia, ambaŭ enkadritaj per verdantaj en bel-ega perspektivo arbarkulisoj similaj al montkupoj. Kaj pli supre, kie la arbaro malproksimen etendas en la montaron, ĉie blankaj strioj, ellumetantaj el malhela verdaĵo: dektri lagoj, etenditaj de sudo al nordo en longeco de dekdu kilometroj,—la supraj ĉarmetaj kaj parkspecaj, la malsupraj sovaĝromantikaj kun difinita karstkaraktero.

Sur la orienta bordo troviĝas la hotelo, bela kaj vasta konstruaĵo. De tie ni antaŭ ĉio tra la Kozjak per boato vizitas la sudajn lagojn. Sur bone zorgataj promenoj ni migradas tra mirinda naturparko kun centjaraj fagoj. Nin ĉirkaŭas arbarkvieteco kaj senfina soleco. Nur birdpepado sonadas al nia orelo kaj el la malproksimeco ni aŭskultas la bruetadon kaj muĝetadon de aliaj lagoj, kies speguloj ĉiam kaj ĉiam laŭtempe multkoloro lumetadas tra la branĉaro. Subite la muĝetado fariĝas infera bruegado. Ni atingis la Galovac-falon, kiu el dek metra alteco enverŝiĝas en vastan basenon ĉirkaŭitan per malluma abiaro kaj helverda foliaro.

Preterpaŝante beletajn grotojn, kaj traitante sukajn herbejojn, kies multe koloran tapiŝon riĉege traplektadas orki-deoj, ni ekvidas la plej belan supran lagon Galovac. Lumetante kaj brilante dividiĝas la sunradioj sur ĝia nemovata supraĵo, similaj al oraj kaj arĝentaj perloj. Norde tra ŝtonega rulaĵo ŝaŭmanta akvofrapado, okcidente grandega kaskado, kaj meze, kvazaŭ en mekanika artefaraĵo, sennombraj malgrandaj faletoj.

Nimfoj kaŝataj en ĉirkaŭaj grotetoj certe aŭskultadas kaj ĝojas pri la mirego de fremdaj gegastoj, kiuj nepre ne estis atendintaj tian nepriskribeblian brilegon kaj luksegon de dia kreaĵo.

Suden paŝante ni refoje alvenas al silenta arbajo. Abia kaj pinosuproj desegnas sin akre en la blua etero, la

rosperloj milspece lumetas sur longa herbaro, ĝis ili pro kisoj de oraj ĉielradioj ekardas. Hele kaj klare nun kuŝas antaŭ ni la lago. Renverŝitaj arbgrandeguloj etendas siajn de malvarma akvo blankigitajn branĉojn sur la malprofunda bordfundo, inter kies ŝtonaro centoj da kankroj malvigle ĉirkaŭrampadas kaj trutoj vigle rapidegas.

Baldaŭ ni atingas la plej supran lagon Proscansko, kiu subakvigita en ruĝan kolorojn, sian nutraĵon ricevas el la rivero Crna Rijeka, devenanta el la ĉirkaŭ 1600 metr. alta montaro Gola Plješivica, la hejmo de lupoj kaj ursoj.

En la admirinda naturparko, ĉirkaŭanta la suprajn lagojn, ni forgesis preskaŭ tutege, ke ni estas en la Karsto. Sed irado al la malsupraj lagoj tiom pli memorigas pri ĝi. Boato nin kondukas preter la jam citita "Stefanie" insulo, kie praantikvaj murrestaĵoj rakontas pri konstruaĵoj el malproksimega roma tempo, ĝis la "Maria Dorotea"—vojo; tie ĉi ni ekvidas kvar terasforme tavoligitajn montajn lagojn. En profundega kvieteco etendas la bluega lago Milan, ĉirkaŭata de hela arbarĉonego, fendegoj, funeloj, kavaĵoj kaj kavernoj. La akvo per faloj kaj kaskadoj fortege enverŝiĝas en pli profunde kuŝantajn basenojn,—la antaŭa poezio tie ĉi fariĝas sovaĝromantika vidindaĵo, atendante la penikon de lertega pentristo.

Sur kruta vojeto oni venas al la antaŭlasta lago Kaludjerovac. Antaŭ ol ni atingas la finon, tie ĉi la naturo la multspecan scenaron refoje potencege kunigas al grandioza impresio. El alteco da 80 metroj la akvomasaĵo ĵetegas sin venturilforme per ŝaŭmanta bruegado kaj akvovaporoj per bolanta muĝado levigas en fantoma vualo. Jen sunradioj flugetas en la kavon kaj briligas milkolorajn diamantojn. Admirindaj kontraŭaĵoj! Jen kvazaŭ firmaj neĝmasoj ĵetegas sin preskaŭ vertikalaj faloj, jen kvazaŭ glata travidebla vitro arkajiĝas kaskadoj, kaj inter ili sur bruna ŝtonego sukverdaĵo foliokreskaĵoj floradas en vere artplena aranĝo!

Se ĉi ajn regiono de l' mondo, tiam tiu ĉi sorĉa da naturbelaĵoj riĉega pejzago estas kvazaŭ sortdestinata al unuagrada

aerkuracejo; kiu— se nur la jam planita fervojo estos konstruita—certe milojn da fremdlandaj gevojaĝontoj kaj mallaciĝontoj allogados. Sed ankaŭ nun ni alvokas al la tutmonda bonvenonta geesperantistaro: Venu, vidu kaj miregu!

LAVANGOJ DE LA JUNGFRÄU.

Lau G. B. Cheever tradukis Herbert M. Scott.

Subite grandega maso da neĝo kaj glacio, per si mem monto, ŝajnas sin movi; ĝi rompiĝas de la falema plej ekstera montrando de neĝo, kie ĝi havas cent futojn da profundo, kaj dum ĝia unua falo da eble dumil futoj rompiĝas en milionojn da fragmentoj. Kiel vi unue vidas la ekflamon de malproksima artilerio nokte, poste aŭdas la bruegon, tiel ĉi tie vi povas vidi la blankan ekflamantan mason kiu majeste kliniĝas, poste aŭdi la konsternan sonogon. Nubo da polva, seka neĝo leviĝas aĉeren pro la kunfrapiĝo, formante blankan volumenon da laneca fumo, aŭ nebula lumo, el brusto kies eltondras la glacia torento je sia dua progedia falo super la rokajn remparojn. La okulo ĝin sekvas, ĉarmata, laŭ ke ĝi sin ŝovas tra la vojo kiun antaŭaj lavangoj sulkigis, ĝis ĝi venas al la rando de vasto dorso da nuda rokaĵo, eble pli ol dumil futa vertikale; tiam ĝi verŝas la tutan katarakton super la profundaĵo, kun ankoraŭ pli laŭta bruego da ehanta tondro, kun kiu nenio krom la bruoj de Niagaro en ĝia nobleco estas komparebla.

Plua falo de ankoraŭ pli da profundeco sekvas, super duan similan turet-havan rondon aŭ rifon sur la supraĵo de la monto, kun tururiga, majesta malrapideco, kaj treega krako ĉe sia kunfrapiĝo, vekante denove la resonantajn ekstondrojn. Poste la torento pluen bruegas ĝis alia malpli granda falo, ĝis ĝi fine atingas fendegon da neĝo kaj glacio. Tie ĝia irado malpli rapidas; kaj plej laste vi aŭskultas la bruegon de la falantaj fragmentoj, kiuj ekpasas for de l' vido, kun pezego, sur la fundon de la profundaĵo, por resti tie eterne.

Figuru al vi katarakton kiel tiu de Niagaro, verŝatan en ŝaŭmanta grandiozece, ne simple super krutaĵon da du-

cent futoj, sed super la intersekvajn dorsajn krutaĵojn da du aŭ tri mil, sur la faco de monto dekunu futa, kaj faladantan, krakegantan, tondrantan kun senrompa sonogo de multe pli vasta nobleco ol la sono de la plej grandioza falakvo. La bruego de la falanta maso ekaŭdiĝas momente kiam ĝi lasiĝas de la monto; ĝi verŝiĝadas kun la sono de vasta aro da flueganta akvo; poste venas la unua granda kunfrapiĝo, profundsonogo de tondroj, ekaŭdiĝanta en la trankvila aero de ĉielmezo; vi ĉesas spiri, kaj vi aŭskultas, rigardas; la ega rebrilanta maso ŝutiĝas bloke super la ĉefan krutaĵon, kaj la falo estas tiel vasta, ke ĝi produktas antaŭ la okulo tiun impreson de terura majesta malrapideco pri kiu mi parolis, kvankam ĝi estas nedube pli rapida ol Niagaro. Sed se vi vidus la falakvon de Niagaro mem deveni kvinmil futojn super vi en la menso, kaj povas neniam velki el ĝi; estas kvazaŭ vi vidus alabastran katarakton el la ĉielo. La sono estas multe pli nobla ol tiu de Niagaro, pro la antaŭa kvieteco en tiuj Alpaj solejoj. Meze de tia silento kaj soleneco, for el la brusto de tiuj gloraj, rebrilantaj formoj de l' naturo, venas tiu ventega, krakega ekstondro da sonaĵo." Se ne vian animon, per la okulo, plenigus kaj fiksus la alteco de la vizio kiel, per la sento de aŭdado, tiu de la aŭdata falsono, ŝajnas, vi dezirus kaŝi la vizageton en la manojn, kaj terenfali, kiel ĉe la voĉo de l' Eternulo.

LA HOMO PRAHISTORIA.

Por *Eho Esperantista* verkis Prof. Marcel Finot.

Eltrovo tre grava je l'vidpunkto de la deveno de homo estis ĵus farita. Du scienculoj, abatoj Bonyssoni kaj Bardon, ĵus eltrovis, en elfosaj esploroj, kiujn ili faris apud la Chapelle-aux-Saints (Corrèze, Francujo) homajn prahistoriajn ostajojn: kranion tutan, kvankam iom difektitan, kaj membrojn suprajn kaj malsuprajn de ia homo, sed de homo al kiu oni devus doni specialan nomon, ĉar ĝi ne apartenas al la homa speco nuna, kvankam ĝi diferenciĝas je speco simia.

Oni posedas jam de longe aliajn krani-

ojn prahistoriajn: tiu de pithekanthropo, eltrovita en 1894 en Java, de Dro. Dubois, kaj kiu kaŭzis multajn disputojn pri la demando de homa deveno: ĉu ĝi estas kranio de homo aŭ de antropojda simio?; tiu de Neanderthal, trovita en 1865 en Germanujo, kaj tiuj de Spy (Belgujo) post kelkaj jaroj.

Nu, parenceco inter kranioj ŝajnas evidenta, kaj oni povas rekoni, sur tiuj kranioj, aliformiĝojn kiuj fine donis la kranion homan nunan. La kranio de pithekanthropo apartenas al terciara epoko. Ĉar nenia alia restaĵo estis eltrovita en teroj de ĉi tiu epoko, oni ne povas certigi, ke ekzistis tiam ia homa aktiveco; oni opinias, ke la silikoj ne estis tranĉitaj de homoj de terciara epoko, sed ĝiaj pecoj estis poluritaj de naturaj frotadoj inter ŝtonoj. Nur en epoko keleala, t. e. en la plej maljuna de la kvara epoko oni renkontas pruvojn de ekzisto de homo; 230,000 jaroj antaŭ J.-K., ĝi povis uzi tiujn silikojn por batalado kaj memdefendo. La muskoloj de tiu prapatro estis sufiĉe malmolaj, kaj oni opinias, ke ili estas tiaj, ke ĝi ne posedis econ de ridado; ĝi ne uzis vestojn; varmo de tero estis tiam tre forta.

Nur en epoko musteria, t. e. en epoko de glaciarioj, homo eltrovis la tranĉarton de silikoj, kiujn ĝi uzas por tranĉi felojn per kiuj ĝi sin kovras, kaj por fari pintojn por batalado. Tio ĉi okazis 170,000 jarojn antaŭ J.-K. Al tiu epoko, kiu daŭris 50,000 jaroj, apartenas sendube kranioj de Neanderthal kaj de la Chapele.

Tiuj du kranioj pravas, ke homo, jam iom civilizita, havis ankoraŭ multajn karakterojn de simio sed ĝi havis malpli da ili, ol pithekanthropo. Kiel simio, ĝi staris, ĝi havis tre dikan kranion, ĝi havis frunton treege klina, apenaŭ frunton. Mandibuloj estas longigitaj, makzelo ne havas hundodentojn; la nazo estas tre larĝa, tuta vizaĝo nete similas vizaĝon bestan. Sed ĝia kranio estas multe pli ampleksa, kaj ĝia mentono forta: tio ĉi ne ekzistas ĉe simioj. La membroj estas kurbigitaj, kaj el tiu dispono speciala oni povas dedukti certe, ke ĝi estis malpli ofte staranta ol kaŭranta aŭ sur kvar piedoj.

Per tiu eltrovo, ne nur oni povas rekoni aliformiĝojn de kranio simia ĝis kranio homa, sed oni posedas sufiĉe da sciigoj por karakterizi la homon prahistorian, mezan inter simio kaj nuna homo. Oni povas certigi, konsiderante tiujn kraniojn, ke oni posedas ostojn de homo de kvara epoko, vivanta kun mamutoj kun longaj haroj, kaj rinoceroj, kaj iaj grandaj cervoj.

POEMO DE H. HEINE.

Por *Eho Esperantista esperantigis* Leo Belmont

En profundo de mizero
Mi faladis jam—
Min peladis sur la tero
Kalumni', malam' . . .

Tondro super mia domo
Ekpendigis sin,
Sed troviĝis unu homo,
Kiu savis min.

Nobla hom'! li donis ĉion,
Kion havas mi,
La malicon kaj envion
Brave romp'is li!

Nur domaĝo! Vane provus
Montri sin dankem' . . .
Kisi lin mi ja ne povus:
Tiu hom'—mi mem! . . .

FRANCA.

Kuracisto estis ordoninta al malsana viro recepton, kie troviĝis la jena rimarko: *Forte skui antaŭ l'uzado*. Kiam l'edzino de la malsanulo ricevis la farmaciaĵon, sur kiu ankaŭ troviĝis skribita la sama rimarko, ŝi energie skuis—ne la medikamenton, sed la malfeliĉan pacienton; kaj regule antaŭ la trinkado ŝi ripetis ĉiujn du horojn la skuadon, kredante tiel plenumi la preskripton de la kuracisto. En la sekvanta tago, kiam ĉi tiu revenis, la paciento estis kvazaŭ mortanta. Ekstreme surprizita nia Eskulapo demandis la virinon, ĉu la medicinaĵo ne bone efikis, kaj ŝi nun respondis: "Ho ve! jes, kara sinjor' doktoro; la medicinaĵo estis eble bona, sed la skuadon li ne povis toleri."

PAĜO MALSERIOZA

HUMORAĴOJ INTERNACIAJ.

La sekvanta kolekto estas elĉerpita el *La Spritulo*, monata gazeto por sprito kaj humoro (Jarabono 2.40 markoj, adreso Richard Bresch, Kornerstrato 31, Leipzig, Germanujo). Pro tio, ke bona ŝerco estas rapida vojaĝanto, oni ne povas ĵuri ke ĉiu naskiĝis en tiu lando, sub kies nomo ĝi aperas.

ANGLA.

Si: Tiu paro de gejunuloj ŝajnas tre bone konsentiĝi. Ĉu ili estas edziĝintaj?

Li: Jes, sed ne kune.

GERMANA.

La kuzo: Jes kara kuzino, mi edziĝus volonte kun via amikino, sed ŝi estas tro malprudenta.

La kuzino: Vi estas prava; vi devas edziĝi kun knabino, kiu havas prudenton por du.

AŬSTRA.

Filino: Ho, patrinjo, kia ofendo!

Patrino: Kio okazis, kara infano?

Filino: Pripensu nur, mia iama fianĉo ĵus resendis mian fotografaĵon kaj nomas ĝin "specimeno sen valoro."

BULGARA.

La juĝisto: Kulpigato, kiom da sakoj da terpomoj vi ŝtelis de l' ĝardenisto?

La kulpigato: Sep! lunde 3 kaj marde 2.

La juĝisto: Do vi estas ŝtelinta nur 5.

La kulpigato: La aliajn 2 mi intencas ŝteli tiuĉivespere . . .

FINNA.

Instruistino: Do, miaj infanoj, per la okuloj ni vidas. Diru nun Johano, kion oni faradas per la nazo?

Johno: Per la nazo oni portadas okulvitrojn.

AMERIKA.

Dommastrino diris al sia servistino: "Mi timas ke mi neniam povos lernigi ion al vi, *Maggie*. Ĉu vi ne scias ke vi ĉiam devas enmanigi al mi leterojn kaj kartojn sur prezent-telero?"

"Certege mi tion scias," respondis la servistino, "sed mi ne sciis ke vi ankaŭ scias ĝin."

SERBA.

La imperiestro Nikolao I, vojaĝante tra Rusujo, en ĉiuj lokoj, kien li venis, eniris la preĝejon. En unu vilaĝo salutis lin pastro per tre mallonga parolo. La imperiestro ekmiris al tiu mallonga diro, kaj diris al la pastro: "ripetu, via pastra moŝto." La pastro ripetis sian parolon. La imperiestro elirante la preĝejon donacis al la pastro 100 rublojn. La pastro diris al la imperiestro: "ripetu, via imperiestra moŝto." La imperiestro ridis kaj ripetis kun dua cento.

POLA.

"Jes, mia amiko, mi jam estis edziĝonta kun la grafino, kiam mi eksciis, ke ŝi pagas jare tridek mil spesilojn al sia kudristino por la vestoj."

"Nu, kaj vi?"

"Mi edziĝis kun la kudristino."

RUSA.

Sinjorino: Ĉu vi deziras ricevi atenton? Mi devas vin antaŭsciigi, ke ĝi tute ne estos bona . . .

Cambristino: Volu nur skribi en ĝi, ke mi servis ĉe vi tri monatojn; tio-ĉi estos plej bona rekomendo . . .

ESPERANTA.

En Esperanto ekzistas la vortoj: piedo, ŝtrumpo, boto, galoŝo; sed la tri lastaj ŝajnas esti superflujaj, ĉar oni povus anstataŭi la lastajn tri per: piedingo, piedingingo kaj piedingingo. Ĉu ne vere?

SVISA.

Antaŭ la pordego de lernejo staras malgranda laktveturilo, al kiu estas jungita azeno. Kelkaj lernantoj incitas kaj kolerigas la beston. Ĝi maltrankviligas: kelke da laktpotoj falas teren, la enhavo plenigas la trotuaron. Furiozege almarŝas la laktvendisto donante vangfrapojn dekstren kaj maldekstren. Unu el ili ricevas knabo, kiu estis senkulpa rigardanto de la petola sceno. La bedaŭrinda bubeto plorante frotas sian vangon kaj volas iregi al la direktoro por plendi sian suferon. Sed ĉar la doloroj pri la ricevita vangfrapo okupas lian tutan atentecon, ĉe la ŝtuparo li puŝas per la kapo en la ventron de l' instruisto, kiu ĵus malsupreniris la ŝtuparon. Klak—kaj li estis feliĉa ricevinto de dua vangfrapo. Kriegante li atingas la ĉambron de la direktoro. Ploreante li diras: "Mi petas . . . la sinjoro instruisto estis donanta al mi vangfrapon kaj . . . mi, mi ja al la azeno nenion faris." Kompreneble donis la direktoro al la "impertinenta" lernanto fortan vangfrapon. Faras do tri vangfrapojn, kiujn ricevis senkulpulo, ĉar liaj amikoj incitis azenon.

KROATA.

Universitata profesoro: Sed vi ne vizitis miajn antaŭleĝojn.

Studento: Tamen, sinjoro profesoro, mi ĉiam staris malantaŭ la kolono dum viaj antaŭleĝoj.

Prof.: Honto! Vi estas hodiaŭ la kvindekkvina kiu al mi diras la samon.

ORIENTA.

Dum vojaĝo tra la Sudaj Ŝtatoj de Usono antaŭ ne longe, *Wu-Ting-Fang*, la ĥina ambasadoro ĉe "*Washington*," tre rimarkis, ke la plej granda parto de ĉia laboro, en unu el la vizititaj urboj, estis farata de nigruloj. Kien ajn la tiea komitato kondukis lin, ĉu al fabriko, al butikoj, al apudurba plantejo, ĉia la plej malfacila laboro estis farata de nigruloj. La ambasadoro *Wu* tiam neniion diris, sed vespere kiam li ĉeestis honoran balon kaj observadis la dancadon kaj valsadon, li rimarkigis al sia gastiganto: "Kial vi ne igas la nigrulojn, ke ili faru tion ĉi por vi ankaŭ."

JUSTECO.

El angla lingvo tradukis *Laura G. Moore*. Dum domorabisto estis penanta grimpi en domon de urbano de fremda urbo, la trabajo de la duaetaĝa fenestro kiun li premis rompiĝis, kaj li falis kaj rompis al si la kruron. Lamante antaŭ juĝisto la sekvantan tagon, li indigne postulis ke la posedanto de la domo estu punata.

"Vi havos justecon," diris la juĝisto.

La posedanto veninte diris ke la malbona lignaĵo estas kulpa pro la malfeliĉo, kaj ke la ĉarpentisto anstataŭ li estas respondeca.

"Tio ŝajnas rezona," diris la juĝisto; "ordonu ke la ĉarpentisto venu."

La ĉarpentisto konsentis ke la fenestro estas difekta. "Sed kiel mi povus fari pli bone," diris li, "tial ke la mason-konstruaĵo ne estas rekta?"

"Kompreneble," respondis la juĝisto, kaj li sendis por la masonisto.

La masonisto ne povis nei ke la mason-konstruaĵo ĉirkaŭ la fenestro estas malrekta. Li klarigis ke dum li estis metanta ĝin en la lokon, lia atento estis distrata de lia laboro per beleta knabino portanto blua vestaĵo kiu preterpasis sur la alia flanko de la strato.

"Sekve vi estas senkulpa," diris la juĝisto kaj li sendis por la knabino.

"Mi konfesas," diris ŝi, "ke mi estas beleta, sed pro tio mi ne estas kulpa; se la blua vestaĵo altiris la atenton de la masonisto la kolorigisto anstataŭ mi estas respondeca."

"Tio estas bona logiko," diris la juĝisto; "la kolorigisto estu vokata."

La kolorigisto venis kaj konfesis ke li estas kulpa.

"Prenu la kanajlon," diris la juĝisto al la rabisto, "kaj pendigu lin en lia propra pordo."

La popolo laŭdis ĉi-tiun saĝan juĝon kaj forrapidis por efektiviĝi ĝin. Baldaŭ ili revenis kaj raportis ke la kolorigisto estas tro granda por esti pendigata en sia pordo.

"Trovu malgrandan kolorigiston kaj pendigu lin anstataŭ," diris la juĝisto kun oscedo; "justeco estu farata je ia kosto!"

LA ESPERO

Himno Esperantista

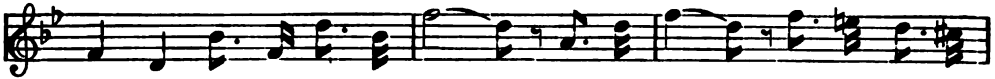
Movo de milita marso.

1. En la mond - on ven - is nov - a
2. Sub la sankt - a sign - o de l'Es -
3. Sur neŭ - tral - a lingv - a fun - da -

sent - o, tra la mond - o ir - as fort - a vok - o; perflug -
per - o, kolekt - ig - as pac - aj ba - tal - ant - oĵ, kaj ra -
ment - o, kom - pre - nant - e u - nu la a - li - an la po -

il - oĵ de fa - cil - a vent - o nun de lok - oflug - u ĝi al
pid - e kresk - as la a - fer - o per la - bor - o de la Es - per
pol - oĵ far - os en kon - sent - o u - nu grand - an rond - on fa - mi

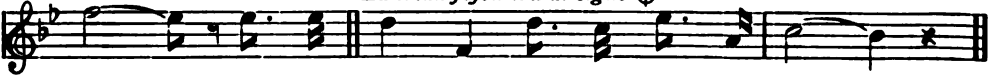
lok - o. Ne al glav - o sang - on so - i fant - a ĝi la
ant - oĵ. Fort - e star - as mur - oĵ de mil - jar - oĵ in - ter
li - an. Ni - a di - li - gent - a kole - gar - o en la

Fortigante.

hom - an tir - as fa - mi - li - on: Al la mond' e - tern - e mi - lit -
la po - pol - oĵ di - vid - it - aj, Sed dis - salt - os la obs - tin - aj
bor - o pac - a ne lac - ig - os, Ĝis la bel - a song - o de l'Hom -

La trian fojon iru al signo ⊕

ant - a Ĝi pro - mes - as Sankt - an har - mo - ni - on.
bar - oĵ per la Sankt - a Am - o dis - bat - it - aj.
ar - o por e -

ter - na ben' e - fek - tiv - ig - os.

Kun afabia permeso de la eldonisto, A. Fjodorov, Nikitskaja, Moskovo, Rusujo.

EL TRANS LA MARO

General Progress.—The formation of eighty new groups between April 5 and May 5, is reported by the Centra Oficejo. This shows a continual healthy progress, and while of course, the disintegration of many groups and clubs is not reported, it is also certain that many are in active existence unknown to the Centra Oficejo. Three new periodicals are reported for the month, bringing up the total to eighty-nine. Many of these are in themselves of little practical consequence, but the same is true of periodicals in all languages, and their very existence constitutes a strong testimony to the vitality of Esperanto. With well-attended and enthusiastic national conventions in many countries this year, and a coming international convention which is receiving the support of high Spanish officials, including the king, the visible evidences of the growth of Esperanto are more convincing and gratifying than ever before.

India.—The *British Esperantist* reports that a new club has been founded at Tiruvalla by J. T. Jesudhasan, superintendent of the local high school.

Denmark.—In Vejle an Esperanto convention was attended by two hundred and fifty persons. A convention is to be held at Aarhus. In an annual competitive parade of "floats" for the benefit of a children's charity, "Esperanto" was prominently represented. One enthusiast manufactures "Esperanto" soap and candles.

Japan.—The Japanese Esperanto Society maintains a membership of about one thousand, and two monthly journals devoted to literature, reflect the strength of the movement for Esperanto among the Japanese. *Samideano Oisumonata*, formerly mimeographed, is now printed in a larger form.

New Zealand.—Esperanto classes are being taught at Wellington, Auckland and Wanganui.

Australia.—Melbourne has a lively Esperanto group, and a musical member has recently published two Esperanto songs.

Natal.—According to the *British Esperantist*, this colony has a strong Esperanto club at Durban, secretary J. Dusart. For a year the free lessons have been well attended and the members carry on much foreign correspondence.

Belgium.—A national Esperanto congress was held in Verviers, June 27. The "Vooruit," a local commercial society of Antwerp, pub-

lishes its advertising matter in Esperanto, adding this to four other languages. A new club has been organized at Borgerhout, and the Bruges group will hold sessions throughout the summer. A new club at Willebroek has sixty-five members. According to *Belga Esperantisto*, many leading newspapers are friendly to Esperanto and publish valuable news reports of the movement.

Spain.—The country is engrossed with preparations for the Barcelona congress, and that the occasion will be one of wide interest to the people of Spain there can be no doubt. The king of Spain will be honorary president of the congress.

Poland.—The first Polish national congress of Esperantists will be held in August at Czeszochowa.

France.—A national congress, with numerous state and sectional conventions, testifies to the growing strength of the Esperanto movement in France. *Esperanto-Nouvelles*, 96 rue d'Alesia, Paris, is a new Esperanto journal, devoted to industry and commerce.

Bohemia.—American Bohemians who return to their native land are greatly surprised at the widespread growth of Esperanto, which is being taught in many schools. The Waiters' Union of Prague has taken up the study and publishes lessons in the official organ. Many new classes were being formed in April and May throughout Bohemia, and great interest is taken in the first national convention, to be held in September.

Germany.—The German Esperanto Society held a national convention at Gotha in May. The July number of the national organ gives Esperanto news notes from forty-nine towns and cities, indicating, together with the constant formation of new clubs and opening of new courses of instruction, the vitality of those already established.

England.—The annual convention of the British Esperanto Society was held in Leeds, Saturday, Sunday and Monday, beginning May 29. The three days were filled with interesting work and play, one of the features being an open air propaganda meeting in the Town Hall Square. In London, Mr. Harrison Hill continues his musical propaganda among various societies. The socialists have organized a special club and the *Clarion*, a London socialist organ, publishes articles in Esperanto. The *British Esperantist* publishes interesting reports from Birmingham, Edinburgh, Dublin and other cities.

C O R R E S P O N D E N C E

Moundsville, W. Va.,
July 1, 1909.

Esteemed Fellow-members:

While not the promulgator, I want to briefly register my support of the district organization plan submitted in the amendment column of the July ESPERANTISTO. For the following reasons:—

1. In preparation for the Sesa we must bring our working machine up to the highest degree of perfection. There is, of course, such a thing as over-organization, but there is also such a thing as under-organization, and the latter is the state of affairs that most often escapes notice.

2. If we are to lead the way to world-wide representative propaganda organization, we must bring it to a head in our own Association. The district organization plan seems calculated, by way of the district councils, to bring about the closest local participation in national affairs.

3. The present divisional organization will in no wise be impaired, but its scope merely extended and enriched by recognition of the principle that *local organizations are responsible for local affairs*. This principle has hitherto had no emphasis, and it is vital. In all matters that affect simply a given locality in particular, the work ought to be left to the local authorities, the local authorities *ought to be held responsible* therefor. And it is absolutely impossible for the national body as a whole to cope with given local conditions.

4. Wherever in any division it is felt that present organization is enough, there is no compulsion to carry out the district sub-organization, but things remain just as they are at present. But where it is generally felt that further recognition of the State Associations as distinct working nuclei is advisable, there should be scope granted for such local concentration.

5. The writer feels that even apart from the district organization plan, the present national fee of 25 cents is utterly inadequate for the tremendous work we are engaged in. The writer also knows full well that there may be opposition to the raise, yet believes that a little thought ought to bring about the conviction that after all the money will be spent for Esperanto in any case—why not then as regular dues to our supreme Association, whereby the money can be put to the most efficient use in *systematic* propaganda?

6. But the central committee in Chicago ought not to be the sole appliers of Association funds. That were over-centralization. And

over-centralization defeats its own end, bringing about loose organizations, as at present exemplified in our own Association. The individual member should be held responsible to more than the central authorities. It is most important that he be in line with the *local movement*. For if the sum of the local movements work poorly, the central organization must thereby suffer. In short, I favor the apportionment of a certain amount each to the Division and to the District. To the Division, for this reason. The Division Councillor who is not a figure-head works, and works somewhere near as hard as the Central Committee. He ought not then to be expected to pay his own expenses, any more than the Central Committee. As for the District apportionment, this practically amounts to the State Association dues, as at present operative, only as a District of the State Association, will be in closer touch with the Central Government, to the profit of both.

7. I am *not* in favor of the independent State Association, that gives no allegiance to EANA. I believe instead of adding to the propaganda, such an association will ultimately detract. If there is no room in a given state for *both* State and National Associations, it is my conviction that the State Association should withdraw. And that despite the principle enunciated in (3) above.

8. Finally, some may fear a falling-off in National roll by reason of increased dues. Suppose there is a slight decrease. It is impossible in any case to take in every platonian admirer of Esperanto. I should think those who *can* pay 25 cents, but *won't* pay 50 cents a year, unless a 25 cent toy is thrown in, were best outside of our ranks. Being an active propaganda organization, it seems in my humble view that we should restrict our efforts to getting in *workers*, or at least those that will refrain from destructive criticism of those that do work.

Yours for the best,
HERBERT M. SCOTT,
(Councillor, Ohio Valley.)

Last year American Esperantists thought that the Fifth International Esperanto Congress would be held in this country, but found that stronger forces were at work to keep it in Europe, although the fiction of holding it here might be kept up. It is natural that the countries outside of Europe which are actively engaged in the propaganda of "nia kara lingvo" should want the international congress in their midst occasionally. "Usonanoj" desire it now;

South America, Japan or some other countries will soon be asking for it. It is probable that for several years to come there will be more Esperantists within a limited territory in Europe than elsewhere, and they, of course, will desire to keep the international congresses largely in that section of the world. I would suggest that in the arrangement of the international congresses hereafter it would be a good plan to hold them alternately in Europe, and in other sections of the world. This year the congress will be in Europe. Next year it belongs to us. The following year it might again be in Europe, etc. This would give opportunity to all sections to entertain the international congress, and yet give Europe, which in a sense is the center of the Esperanto movement, half of the congresses as against half for all the rest of the world. It would seem as if this would settle once for all trouble of the nature that arose over the selection of the fifth congress.—*Roland B. Moore, Elizabeth, N. J.*

Noting in the "correspondence" department of your May edition the inquiry by Rev. R. W. Mason, of Elberton, Washington, regarding the use of the quotation marks instead of the usual mark written over the Esperanto letters ĉ, ŝ, ĝ, etc., I beg to submit a suggestion for the user of a typewriter. If your machine has the caret on the upper case, you can make it serve your purpose for the markings mentioned above by simply pressing the shift-key about *half way down*. A little practice will soon enable the operator to make the character in exactly the right place, as is shown by the above letters, written on my typewriter.—*Oliva Vickers, Dallas, Texas.*

Mi ricevis sugestion en letero de Fino. Hamand (Schaller, Iowa) ke "Malnova Tempo" eble estus utila en la propagando. Mi tuj proponis provizi klišaĵon de ĝi afrankite al iu persono kiu pagus la elspezon. Laŭ ŝia pagita mendo mi sendis unu klišaĵon al ŝi kaj ankaŭ mi nun sendas al vi alian klišaĵon. Kun plena konsento miaparte ŝi donacas al vi la sendatan klišaĵon por ke vi povus presi por iu persono ekzemplerojn iutempe laŭ via deziro. Mi sendos pluan klišaĵon al iu ajn persono por \$1.75 afrankite.—*Thomas Hunter, 3145 N. Ashland Avenue, Chicago.*

Mi legas "Philaster; or Love Lies A-Bleeding" de Sroj. Beaumont kaj Fletcher. En tiu ĉi bela dramo estas du belaj citaĵoj kiuj estas tre veraj pri Esperanto, la internacia lingvo. En la dua akto, kvara sceno:

... .. "All tongues
Shall speak it as they do the language they
Are born in, as free and commonly; I'll set it
Like a prodigious star, for all to gaze at,
And so high and glowing, that other kindoms
far and foreign

Shall read it thus, nay travail with 't, till
they find
No tongue to make it more."

Ree, legu en la tria akto, kvara sceno:

"'Tis a new language that all love to learn:
The common people speak it well already;
They need no grammar."

Esperante, ke vi ŝatos tiujn ĉi citaĵojn, mi estas, via Sincere.—*Earl Stratton, Jamestown, N. Y.*

CLUB NOTICES.

"We want to know why the report of our club sent you two months ago was not published, and we would like also to know why you seem to 'have it in' for this club."

Please let us make answer "in bulk" to a class of complaints of which the above is a sample. In the first place, we do not "have it in" for any Esperanto club, no matter who or where they are. Our good-will goes out to every Esperanto organization in the world, of every affiliation, race, religion and circumstance. Only a magazine editor who is conscientiously trying to squeeze the contents of two pages into one can know just how many reasons, all good, may account for the omission of a club report. But if the club secretaries will observe the following rules nine-tenths of all reports received will be published:

- 1—Write briefly, clearly, on a separate sheet of paper from your other correspondence.
- 2—Write on a separate sheet of paper, legibly and not too long.
- 3—Write plainly, using a separate sheet of paper, and make it short.

NEW BOOK

Lernolibro por Turkoj.—"For East is East and West is West and never the twain shall meet." Quite right, quite right, me boy, me boy, but they'll meet whenever they want to; an' the bloomin' talk on that blawsted day—it'll be in Esperawnto. Especially, dear Mr. Kipling, in view of another learn-book, just out, by Hachette & Cie., Paris, for our friends, the Turks. From the Western viewpoint, the book resembles a drunken riot of left-handed stenographers. Certainly the East and West have met in this libro, and one loses no respect for the Romans when he compares their alphabet of strong, simple lines, with the diabolical hooks and knots and literal contortions of the Turks.

P R E S S

When not otherwise stated, any book or magazine reviewed is sold by our book department

La Kolomba Premio.—Most of us who have not gone as far as the facts in the matter are inclined to doubt that England was once as strongly agitated over the question, "Can a man eat thirty quail in thirty days?" as America is today, over the eternal, "What's the score?" Until truth becomes more of a social custom that at present, enlightened posterity will doubt that anybody ever bound himself to eat *entute* a hare, especially in the land of Shakespeare, after Shakespeare's time. This propensity for outlandish and apparently valueless wonderworking with the human stomach as the victim is the inspiration of *La Kolomba Premio*. It is a grave satire on the English by a Frenchman (Dumas) at his best. Prof. Papot, who is widely known as a teacher and *literaturulo* of French, has selected this story as his first translation into Esperanto, and our readers will not fail to appreciate it. The book is Number Two in our series *La Deko Internacia*, advance subscription to the ten costing \$1.00, or this title alone, twenty cents, postpaid. These books are to be all well printed, small pages, wide margins, careful typography. No advertising matter of any kind mars the covers, and no date or serial number appears on any book.

Aventuroj de la Kalifo Harun Alraŝid.—Another welcome installment of the "Mil kaj Unu Noktoj," translated by Major-General Cox, author of Cox Grammar and Commentary. Thirty-two pages. Postpaid, 15 cents.

Sakproblemoj.—A valuable addition to the special international *dokumentaro* of Esperanto is this book of 136 neatly printed pages, by Jozefo Paluzie Lucena, of Barcelona (obtainable from the author, price not shown). Most people are satisfied to get along with simpler games than chess, whether this is or is not a credit to the race. That comparatively few persons would care for a book of this character makes it a good example of the wider circulation possible through the international language. Sixty problems in chess, accompanied by diagrams and notes, are followed by a chess vocabulary and an afterword in Esperanto, Spanish, Italian, French, German and English.

Mia Nuna Sintenado Pri Apendicito.—A well-behaved appendix is like a good education—something people should have, but not talk about. Like the Japanese, the appendix was until recent years comparatively unknown and caused little trouble. Now that Dr. H. B. Besemer, of Ithaca, New York, has translated from the *Journal of the American Medical Association* a leading article on the subject by Dr. Morris, Esperantists who have hitherto remained in ignorance of the many various ways in which an appendix may bring them trouble and inconvenience will have their eyes opened. Primarily, however, Dr. Besemer is not trying to popularize appendicitis, but selected this article for translation to demonstrate the adaptability of Esperanto to medical and surgical discussions. Its design is, therefore, propaganda of Esperanto rather than appendicitis, and those who wish to place a heavy argument in the hands of a medical friend can do so by giving him a copy of this treatise, which he will probably be able to read without much study. Postpaid, ten cents. Published by American Esperantist Company.

Antaŭparolo de l' Bolteno Memoriga de la Ekspozicio Nacia de 1908.—A document of 64 large pages, issued by the government of Brazil, General Bureau of Statistics. A work of tremendous importance as marking a goal long seen by Esperantists, now reached for the first time. As a step toward the ultimate adoption of Esperanto for official international use nothing could be better than this. Though only a preface to a voluminous work, the *Antaŭparolo* is itself quite an exhaustive treatise on Brazil, its states, topography, resources, industries and people. Sro. Bulhoes Carvalho, director of the Bureau of Statistics, learned Esperanto especially to make this translation. In the full report French and Portuguese also are used. It is quite natural that such a country as Brazil, whose national language (Portuguese) is not one of the principal world-idioms, should look favorably on Esperanto, and it is easy of apprehension that this formal "breaking the ice" with a heavy government paper will make a precedent which official bureaus of other countries will not be slow to follow. In fact it is already reported that the immigration bureau of New Zealand is using Esperanto, though to what extent is not known in America. The Brazilian document bears no price-mark, and we presume that it is, like most government reports, for free distribution. Make your request direct to *Direktejo Generala de Statistiko, Rio de Janeiro*.

STRICTLY CONFIDENTIAL

RESCUING THE PRESIDENTS.

Did you ever try to "get past" a college president who had never before heard of you or of Esperanto, with a talk to the students in chapel? I did. It took three months and we worked it one morning when "prexy" was out of town and a liberal professor was in charge of the formalities. About as thankless a task as you ever embarked upon is a personally conducted expedition to drag a college president from the slough of disinformation. Perfectly natural and right, too, for if he were trying to learn something about everything he'd not be worth while. We have a mailing list of 395 college presidents, and if sending that many copies of our Barcelona Congress number will induce 39.5 of them to read it, and to smile affably at the next Esperanto lecturer who presents his card, it'll be worth while. Here is what J. D. Hailman, of Pittsburgh, says about it:

"Dear Baker: I note in July *Amerika* that while your list of subscriptions for the Kvina number is growing, no one has yet come to the rescue of the "College Presidents," and it strikes me that is good soil for the sowing of a congress number. So you may charge up one hundred copies for that purpose to me. Why don't you put in your list a division concerning government officials (department heads, bureau chiefs, etc.)? We want official recognition and must educate the office-holders to get it."

Nothing plainer than that; but before we talk of office-holders, who is going to "rescue" those other 295 college presidents? Thanks.

Yes, I've thought of that myriad of busy congressmen and senators, the swarming hordes of office-holders and our extensive array of president. They

ought to be reached—they *must* be reached. Meantime, my hands are neatly tied by bonds financial. Heavings, yes! I'm willing to salute every office-holder and every office-seeker in America with a congress number *and a letter*—but more particularly five or six hundred chiefs.

You might be interested in knowing that we have the present addresses of 24,630 Methodist clergymen, 22,487 Baptists, 9,335 Presbyterian, and 25,000 others. We want to lecture in their churches this winter, and next winter. Perhaps they'll be more friendly if they know more about us. They'll not look us up. *Not so you could notice it.* Can't we visit several thousand of them with the Barcelona number?

Don't have us mail the copies, though, if you can distribute them personally. A little personal talk will be worth while.

ARE YOU "COMING IN"?

Not that it is a part of our program to ask any Esperantist to buy something he doesn't need or can't afford—not at all. But we are certain, from past experience, that a large number of our readers will want extra copies of the Barcelona Congress number. We cannot conveniently supply them unless they are ordered in advance. Three or four times in the past year we have "sold out" an entire edition shortly after its appearance. Thousands of our March number were ordered after it was too late. We tell you, *now*, three months in advance, that the Barcelona Congress number will be a *convincing* propaganda document. If we were financially able to give away a hundred thousand copies, we could not do so because of the postal laws and regulations, which limit our distribution of sample copies. Therefore we are selling you the extra copies at half price

THE NEW YEAR.

(five cents each). If we were to sell at a lower price after having exhausted our sample copy rights with the March issue the postal inspector would intervene and say, "You are giving away your paper and cannot retain your classification as second class matter."

The following orders have been received since the list acknowledged in the July number:

Dana W. Fellows, Portland, Maine.....	30
V. C. Dibble, Jr., Charleston, S. C.....	30
Pioneer Esperanto Group, Charleston, S. C.	30
Mrs. Helliwell, Toronto, Canada.....	20
R. S. Sparkman, Columbia, S. C.....	20
Edgar R. Barnes, Prineville, Ore.....	20
Hoyt Losky, Seattle, Wash.....	20
Mathias Amster, Cambridge, Mass.....	20
B. Reich, New York City.....	40
Dr. H. W. Yemans, Detroit, Mich.....	100
Mrs. E. A. Judd, Olean, N. Y.....	20
Miss Ann E. Beatty, Cardington, Ohio....	20
Julius Crary, Prairie Du Chien, Wis.....	40
Geo. H. Appleton, Lynchburg, Va. (for Virginia Newspapers)	50
Bert P. Mills, Idaho Falls, Idaho (for Idaho Newspapers)	100
J. D. Hailman, Pittsburg (for College Presidents)	100

Before the September number appears we shall have completed all arrangements for securing our report of the Barcelona Congress. Remember that the advance orders which you send *before August fifth* will determine the scale of expenditure for this report and for the engravings to accompany it. If you are coming to Chautauqua you can order from our representative there. If not—a postal card—*now*.

IF IT'S ALL THE SAME TO YOU

We want your renewal, your subscription to the *Deko Internacia*, and your order for books, early in August. Right at the close of the dullest season of the year we feel compelled, in justice to you and to ourselves, to send a representative to Barcelona. The cost of such an expedition could be easily met in November, but it looms up as big as a house in August. Therefore, look at the date on your wrapper and renew. Subscribe, if you want it, for the *Deko* (ten books for a dollar, within a year). Look over our big book list and order what you were going to buy next month.

Whatever the calendar may say, the new year of educational affairs in the northern hemisphere begins with September. The manufacturer and the seller of goods begin their year by taking stock and calculating gains or losses of the previous twelve months. They seek new opportunities for expansion and endeavor to stop up the avenues of loss and arrest the processes of decay.

Just what have been the gains of Esperanto in the past year?

In the course of natural growth, a few hundred new clubs and many thousands of new students and enthusiasts may be counted.

New books—turn to any list of a year ago and compare it with that of today! A strong widespread interest evincing itself in much reading of Esperanto literature is the *only* force which could bring out such a long list of books costing large sums of money to produce.

The invisible gain—confidence. Five, four, three, two years, even one year ago, opponents of Esperanto could say: "———but your language will fall to pieces through the quarrels among its own people, as did Volapuk." We could reply that we did not think so, could bring a dozen arguments to justify our faith, yet the menace was always there. If you have a healthy child of three years, you may *believe* and *hope* that he won't die of measles, but you can never be absolutely confident until *he's "had 'em" and recovered*.

The "reform bug" has been through the Esperanto ranks and has bitten us all. With most of us the poison didn't "take." We have kept an even pulse and a moderate temperature. Others of us have gone into convulsions in which we raved of "maximum internationality" and kindred dreams. These have also recovered and are now, with a few exceptions, immune.

We have passed from the realm of faith and hope to that of *absolute confidence!* Herein is our greatest gain. Let us sincerely thank those who have so ardently sought to destroy our work—for they have but proven that we labor for an immortal achievement.

CLASSIFIED ADVERTISING

WE will print in this department little advertisements of any reputable business, requests for correspondence, etc. More than 25,000 people will read this page. If you have something to sell or trade, tell them about it. Rate per line, 10c flat; no discounts, and minimum charge 20c. Single line correspondence address, twice for 20c. International coupons or one-cent stamps.

ONI empresas en tiu ĉi fako anoncetojn pri ia inda afero, petojn pri korespondado, ktp. Pli multaj ol 25,000 homoj legos tiun ĉi paĝon. Se vi havas ion, kion vi deziras aŭ vendi aŭ doni interŝange, anoncu al ili pri ĝi. Po 20 spesdekoj por ĉiu linio. Nenia rabato.. La minimuma sumo, 40 Sd. Unu-linia adreso en fako de korespondado, du monatojn por 40 Sd. Kuponojn aŭ markojn.

KLASIGITAJ ANONCETOJ

FAKO DE KORESPONDADO

KLARIGO KAJ REGULOJ: La signo montras, ke oni volas nur poŝtkartojn vidaĵajn; la signo L, nur leterojn. Sen signo, aŭ kartojn aŭ leterojn. Tiom da amerikanoj volas fremdajn korespondantojn, ke ni empresas senpage adresojn de eksterlanduloj. Kiam vi skribas dudek personojn, ne esperu pli ol dek kvin respondojn, ĉar ĉe esperantistoj estas nur homoj.

UNITED STATES

R. E. Dooley, Hydro, Oklahoma, Usono, volas korespondi kun socialistoj (foreign only).
Stephen Hurley, Fairmount, N. D.
Pro. Lois D. Beck, Greenland, N. H.
Por Esperanto gazeto aŭ poŝtmarkoj sendos ilustritan poŝtkarton Sro. Stephen Hurley, Fairmount, N. D.
P W. F. Keeler, 104 West 96th St., New York City.
P C. H. Gibbons, 407 Winona St., Austin, Minn.
Elmer S. Caylor, Sta. A., Columbus, Ohio.
Joseph A. Roesch, Marine Barracks, Washington, D. C.
P Robert S. Woolf, 146 Market St., Blairsville, Penna.
Mi deziras sendi interŝange ĵurnalojn "Esperanto" por alia fremdlanda Esp. gazeto, ankaŭ korespondadi.—
Guy F. Griffith, Santa Rosa, R. D. 2, California.
P Sino. G. E. Thornton, 280 Broad St., Conneaut, Ohio.

FOREIGN

ALGIERS.

Grupo esperantista volas korespondi per ilustritajn poŝtkartojn kun nefrancaj esperantistoj. Adresu Gaston French, sekretario de Grupo Esperantista, Philippeville, Algiers.

AUSTRIA.

P Enges Esterak, M. Ostrau, Moravio, Austria.
Josef Pollaczek, Prag VIII, Primatorenstrasse 601, Austria.
P Jan Kordač, Mistek, Moravia.
J. Tenora, Moravec, Moravia.
Nagy Jozsef, VI. Hegeudus Sandor-U. 17, III. em II, Budapest.
Ladvik Janca, abituriento, Kromeris, Vodni ul. 90, Moravio.

BELGIUM.

Marius Roe, Krugerplaco 22, Antwerp, Belgium.
P. Attabner, 3 Place de l'Universite, Louvain.
H. Balthazart (ŝto), Place de Liege, Beyne-Hesmay.

BOHEMIA

Fno. Bozka Keyzlarova, Cerveny Kostelec, Strato Svatojuckabaka
P Sro. Josef Supich, Cerveny Kostelec, naproti kosteln.
Fno. Marie Prochazkova, Raffice, 60, Smirice, Cechy.
V. Stary, Nova Ves, Popavice, Benešov, Praha.
Heinrich Seidlisch, stacidomkasisto, Leipa.
Josef Polloczek, Primatorenstr. 601, Prag VIII.
J. Vomačka, Nekvacova 1175, Ziskov.
Antonio Pelc, Nadrovzui 539, Zamberk
P Fno. Libuse Samkova, Praha, Karlin
Josef Jarošlav, Vys Myto, Bohemujo.
Ladie Skorepa, Praha Ziskov, nerudova ul 33, Bohemujo.
Por poŝtmarkoj sendos koloritajn kartojn Sro. Jaromir Skrivaneč, Jičín, Bohemia.

Ant. Herman, Ceske Budejovice.
Alberto Hirschach, Kralovska 22, Praha Karlin.
Vojtech Jelínek, Kuklany.
Karel Eisner, Praha II, Wenzigova.
Enrico Knežl, Hradec Kralove.
Jos. Kodl, Dejvina a Plzen.
O de Ployer, Praha Ziskov, Prokopa strato 150.
Vavř. Novak, Praha Ziskov, Biegrova ul c 38.
Bohumil Pelc, Ce Karas, Aldrichova 264, Praha-Nusle.
Reb Y. Brownl, Praha I 1040.
Rudolf Divis, Liskova tr 195, Pisek.

Bedrich Pollak, Vys Myto.
Bed. Saska, Lame Zelernice.
O. Sklencka, Praha II 245.
Josef Smula, Ceske Budejovice, Prazska silnice 22.
Anton Sulc, 11 Mestanska skola, Hohenmuth Vysokem Myte.
Trojan John, Smichov, Palacky-Street 552 III.
Frans Zlatnik, Dvur Kr-n, Str. de Halek 463.
Ant. Heyrovsky, juristo, en Nem. Brod., Bohemujo.

BRAZIL.

Oni raportas, ke Sro. Eugenio A. Cocho, kies adreso aperis tie ĉi estas mortinta antaŭ nelonge. Tio do klarigos nerespondojn.
Lauriano Trinas, Coutabilidade de Guerra, Rio de Janeiro.
Annibal Lobo, R. Sacramento, 24, Rio de Janeiro.

BULGARIA

R. Kral, str. Ekzarch Joseph 26, Sophia.
R. Avramov, V.-Tirnova.
Georgi Stojanov, V.-Tirnova.
Volas korespondi kun ĉiulandaj lertaj terkulturistoj kaj fruktokulturistoj; ankaŭ ŝatus ricevi Esp. ĵurnalojn kaj gazetojn de ĉiulandanoj; Ĉiam respondo. Zahary Iliev, Soldato, 4a regimento, 4a roto, Plevno, Bulgarujo.

OHILE

Prof. Louis E. Sepulveda Cuadra, Casilla 1679, Santiago

DENMARK

Sro. N. Moesgaard, 19 Kirkestrade, Koge.

FRANCE

Volas interŝangi poŝtmarkojn kaj korespondi per ilus-d'Or), France, akceptas korespondantojn por ĝelernantoj; al via bona ĵurnalo.—Jose Lopez Beraza, Bilbao, almenaŭ mi ricevis centon de malamaj adresoj kiuj Volas interŝangi poŝtmarkojn kaj korespondix per ilustritaj poŝtkartoj R. Champenois, Villeneuve (Aube) Francujo.
P Sro. Andre Whittle, (15-jara), 78, Voie de la Claise, Saint-Quentin (Aisne), France.
P Sro. Albert Blondelle, instruisto, Ecole Theillier, Desjardins, Saint-Quentin (Aisne), France.
Prof. J. Pion, 34 Rue de la Comedie, Beaune (Cote d'Or), France, akceptas korespondantojn por ĝelernantoj; certa respondo.
P Sro. J. Rouge, 2 rue Ste. Isidore, Lyon, France.
Volas korespondi kun amerikanoj la jenaj soldatoj ĉiuj en la sama adreso: Caserna du 6 Genie, Angers, France.
Sroj. Bonne, Leau, Henry, May, Rousseil, Millour.
Simeon Cotte, 44 rue de Provence, Paris.
R. Champenois, Villeneuve, France.
Auguste Merard, St. Claude (Jura) France.
A. Grezillier, Limoges, France.
P Sro. Marcel Parrot, 21 rue de Tourville, Paris.
Volas interŝangi uzitaj poŝtmarkoj kaj ilustritaj kartoj.
Sro. Wottrich, Freidenstrasse 46, Magdeburg, Germanujo.
P R. Roessler, Frommhaugenstrasse 24, II, Stendal, Germany.
P Freidr. Beck, Mulhausen, Elsass.

GERMANY

P Arthuro Leicht, Plauen, Vogtl, Carolastr. 35
HUNGARY
Sro. Nagy Josef, studento de medicino, Budapest VI, Hegeudus Laudor u. 17, III, deziras interŝangi poŝtkartojn ilustritajn kaj poŝtmarkojn.

JAPAN

Sro. T. Nakamura, Yurakusha, Marnouci, Tokio.

MEXICO

Fino. Beatriz Horcasitas, 4a de Mina No. 441, Mexico D. F.
Fino. Celeste Cordero, 363 Zaragoza, Guadalajara, Jal.
Fino. Refugio Campo, la de Paz No. 4, Aguascalientes.
Sro. Francisco Herrera Zambrano, Banco National de Mexico, Leon, Gto., Mexico.

Sro. Wencelas Rodriguez, L. y Cos. 19, Vera Cruz, Mexico
 Sro. Salvador Uribe, Ofi Ind. de Guad, Guadalajara, Jal.
 Sro. Prof. Domingo F. Morales, Av., Colon 422, Guadalajara, Jal.
 Sro. Miguel A. Renteria, Portal Bravo 2y 2, Guadalajara, Jal.
 Fino. Guadalupe, Ochoa, 2a Zaragoza No. 1, Jalapa, Ver.
 Sro. Jauquin R. Ortego, Apartado No. 115, Guadalajara, Jal.

ROUMANIA.

P Sro. S. Miluta, presisto, Str., Colonel Ghica No. 49, Bukaresto.
 P Sro. D. Treastioresanu, Str. Viitor No. 91, Bukaresto.
 P Isidor Steinfeld, Sto. Faurari 27, Bukaresto.

RUSSIA

A. Sudakevič, Moskvo, Povarskaja, Borysoglebskij per domo N. 14, loĝ. 15.
 Volas korespondi kun esperantistoj pri fonda de "Tutmonda Kristana Studenta Ligo" Ivan Ivanovič Aleksjev, Semakaja Bolnica, Bogorodsk, Moskvo gub., Russia.
 Edgeni Vojnovski, Censtohor, Piotrkovska Gubernio, Polujo, Rusujo.
 N. Z. Mikulski, 21 Krestovaja Str., Rĭbinsk, Jarosl. gub., per leteroj pri la jugaj demandoj.
 Petro Novakovski, Koluŝki, Poland, fervojisto ĉe la stacio de la Varsov-Viena fervojo, volas korespondi kun fervojistoj pri aferoj fervojaj.
 T. Ziembinski, Hosa 46, II, Warsaw, Poland.

SERVIA

P Isailo Venadovič, 9 Zeleni venac, Belgrade, Servia, interŝanĝas kartojn nacikostumajn.
 Siniša Budjevac, Brankova 19, Belgrade.

SPAIN

Richard Sauren, (akvarelisto), Heros 6, Bilbao.
 P Jose Lopez, Ybarro Hermance, Bilbao
 Sains Ignacio Argueso, San Ignacio 5, Sestas, Viscaya.
 Juan Ginesta, Strato Parada, 12, (R. K.) Barcelona.
 Miguel Guizart, Calle S. Pedro del Taulat, No. 67 (bis), 1°, 2^a, Barcelona.

SWEDEN

H. Haroldson, 14 Badstrugatan So., Stockholm.
 Ragnar Olsson, Braunkurkogatan 24, Stockholm.
 La grando de grupo Esperantista de Carcar, Sebu, Philippine Is., desiras korespondi. Skribu sub sorgo de Sro. Jose D. Galuano.

FAKO DE REKLAMO

NI NE POVAS FARI INKVEIZICION pri niaj reklamantoj. Tial ni ĥin forte rekomendas, kaj petas ke vi ĉitu nian revuon kiam vi skribos ĥin. Ni volas tuj informiĝi, se ĥi nia reklamanto malfidus sian reklamaĵon.

AS TO ADVERTISING.

The first cost (publisher's) of periodical advertising is determined by circulation and quality. The ultimate value (advertiser's) is determined by results. As to this matter of results, the following extract from a letter by J. C. Cooper, secretary of the Development League of McMinnville, Oregon, is worth noting: *We received 500 per cent more answers to the ad in your magazine, in proportion to amount expended, than any we have otherwise placed, and we spend thousands in that line.*

That's the whole problem of advertising as the advertiser sees it—to get re-

FOR ANONCOO TIE CI ni taksas Sm. .20 por ĉiu linio, kaj la minimuma sumo estas Sm. .40. Oni povas kalkuli ĉuste po 57 literoj kaj spacoj en ĉiu linio.

English-speaking Esperantists are requested to as Simplified Spelling Board, 1 Madison Ave., New York, for free printed matter.

Propaganda Lectures

by

ARTHUR BAKER

You probably want somebody to "take hold of things" in your town and organize an Esperanto Club. Mr. Baker has devoted his whole time for three years to Esperanto, and previous to 1906 had spent some years as a lyceum lecturer and organizer. Experience is not a virtue, but it helps. As to impressions of audiences at Brooklyn Y. M. C. A., Madison Square Garden and New York City Y. M. C. A., write Henry D. King, Councilor, 287 DeKalb Ave., Brooklyn, under whose management these lectures were given.

Middle and Eastern States, November, December. West of Mississippi, January, part of February. Ask now for terms and probable date.

American Esperantist Company
 CHICAGO

sults in large proportion to his cost. There is no medium which will give uniform returns for all lines of business—thank heaven! But a medium which gives any advertiser replies at one-fifth the average cost in other publications is likely to prove a good one for you.

For September and October our rate is still \$20.00 a page, halves and quarters in proportion, eighth \$3.00, sixteenth \$2.00.

All rates are withdrawn for the November number and positively no advertising will be received except by special arrangement, with the privilege of omitting and refunding payment.

Brain and Imprint

The Underwood Typewriter is so constructed that its type-bar imprints *at once* the character the brain directs. Its work may be done on time, and without delay or fatigue to the operator. The

UNDERWOOD

STANDARD

Typewriter

is so made and fitted—does its work so easily and certainly that the lightest touch of the operator secures the result. There is no loss of time—no conscious effort—no waste of muscle tissue or nerve force—no worry—the visible writing shows at once whether the imprint is right or wrong and if correction is necessary, it's easy.

If you will come in to see him, a very pleasant mannered man will show you all the ins and outs of the UNDERWOOD. answer *your* questions and not try to be a salesman to you—unless *you* so wish. Why not come in today—at any business hour convenient to you.

UNDERWOOD TYPEWRITER CO., Inc.

A n y w h e r e

LA DEKO INTERNACIA

A Literary Periodical in Esperanto.
Ten numbers per year.

Though for advertising purposes the name *Deko Internacia* is given to this series of stories, it does not appear on the books themselves, which bear no date or other indication of their periodical character. Each book contains a complete story. The first two books, now ready, are:

“La Mopso de Lia Onklo”, by R. M. Chase.

“La Kolomba Premio”, by Alexander Dumas; translated by Benedict Papot.

Each of these books contains 48 small pages, printed on elegant paper. The price of the books singly is 20 cents, or these two, with the eight to follow, can be had by subscription for \$1.00.

Enclose the dollar with your next order and subscribe for *La Deko Internacia*.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY
235 East Fortieth Street, CHICAGO

New Premium Edition

THE AMERICAN ESPERANTO BOOK

A COMPENDIUM OF THE INTERNATIONAL
AUXILIARY LANGUAGE

ESPERANTO

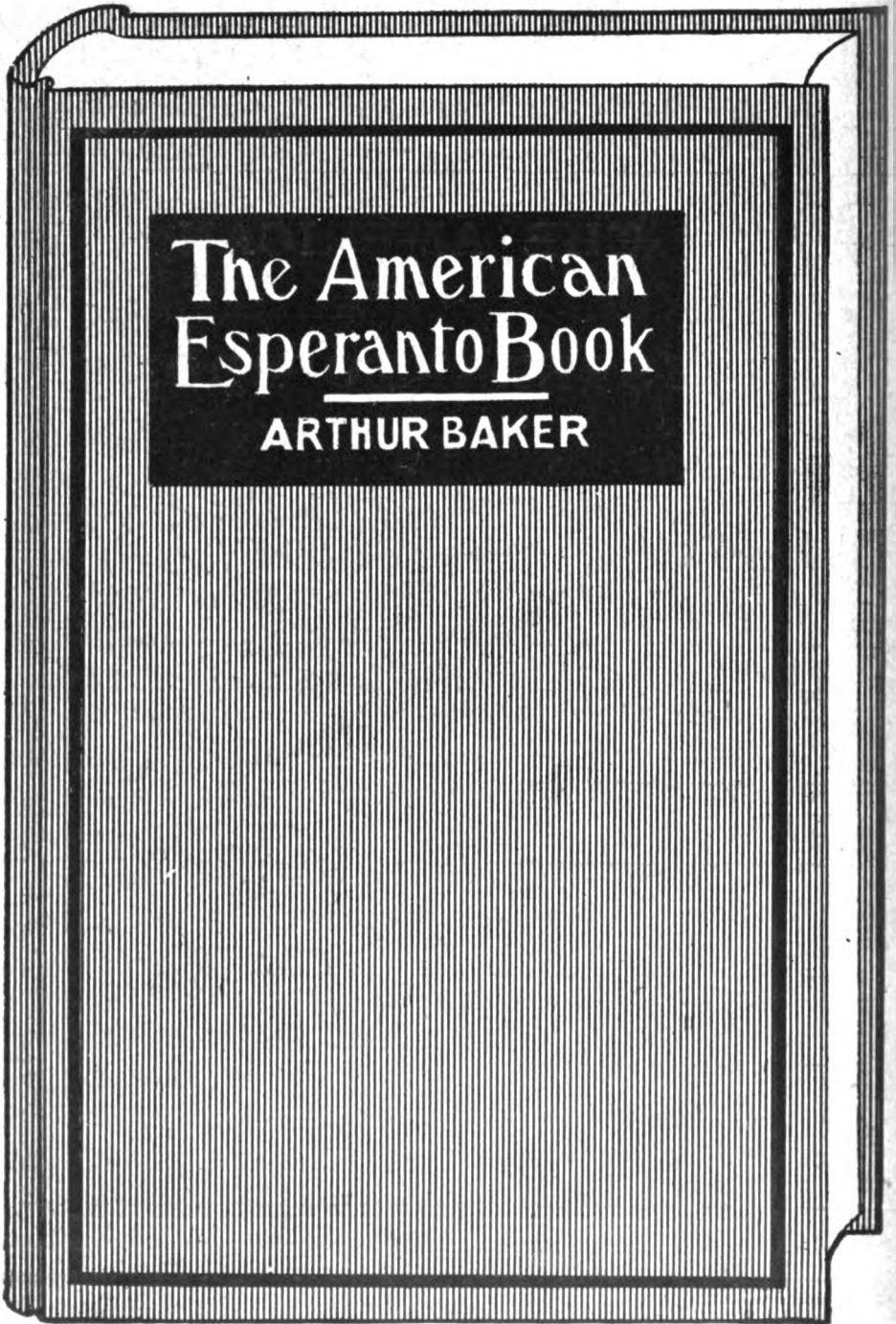

NOTICE.—This book is published for free circulation, one copy being given with a yearly subscription to AMERIKA ESPERANTISTO. To offer it for sale in any other manner would be an infringement of the publishers' copyright.

CHICAGO
AMERICAN ESPERANTIST COMPANY,
1908

Exact size shown ; bible paper, paper cover ; total weight 4 oz. Sewed, opens flat, easily carried in pocket. Free with a yearly subscription to AMERIKA ESPERANTISTO. Same text as the cloth-bound book, less seven unimportant pages. See p. 2, cover.

The American
Esperanto Book

ARTHUR BAKER

"The very best manual yet produced."—*The British Esperantist*